

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Gnieźnie

**STAN BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO
ZA 2019 ROK**

Raport o stanie sanitarnym powiatu gnieźnieńskiego zawiera dane na dzień 31 grudnia 2019 r.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

Szanowni Państwo

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu gnieźnieńskiego jest promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni kluczową rolę w zapobieganiu i ograniczaniu występowania chorób zakaźnych, prowadzi kontrole w trosce o zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych w obiektach użyteczności publicznej, wykonuje badania laboratoryjne. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynikają z zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 59).

Poniżej przedstawiono Państwu ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu gnieźnieńskiego w roku 2019 zawierającą dane statystyczne najistotniejszych zagadnień z zakresu działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie, opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie gnieźnieńskim w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych oraz wyniki prowadzonego nadzoru sanitarnego.

Z poważaniem

**Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Gnieźnie**

*mgr Anna Stejakowska
specjalista zdrowia publicznego*

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Spis treści

Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych w 2019 r.....	8
1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	9
2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	11
3. Stan sanitarny środków transportu żywności	18
4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	19
4.1 Znakowanie środków spożywczych.....	20
4.2 Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami.....	21
4.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.....	22
4.4. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)	23
5. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	23
6. Produkty kosmetyczne	24
7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego.....	25
7.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.....	26
7.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty	26
8. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności	28
9. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych w 2019r.....	29
Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	31
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).....	32
1.1. Odra.....	32
1.2. Różyczka.....	33
1.3. Polomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce).....	33
2. Gruźlica	33
3. Grypa.....	34
4. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C.....	35
5. Choroby przenoszone drogą pokarmową.....	36
5.1. Zakażenia bakteryjne.....	36
5.2. Zakażenia wirusowe	37
5.3. Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A).....	37
5.4. Włośnica	37
5.5. Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm).....	38
6. Choroby odzwierzęce	38
7. Inwazyjna choroba meningokokowa	39
8. Inwazyjna choroba pneumokokowa	40
9. Krztusiec.....	40

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU

10. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach na terenie powiatu gnieźnieńskiego – ogniska epidemiczne	41
11. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych.....	41
12. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych.	44
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	46
1. Zaopatrzenie ludności w wodę	47
1.1 Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim.....	47
1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych	49
1.3 Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> sp.....	50
2. Podsumowanie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	51
Pływalnie, kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	53
1. Pływalnie	54
2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli.....	55
3. Podsumowanie nadzoru nad kąpieliskami, miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli i pływalnią.....	56
Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	57
1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	58
2. Lecznictwo otwarte	60
3. Lecznictwo zamknięte	61
4. Podsumowanie dotyczące podmiotów wykonujących działalność leczniczą	61
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	62
1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	63
2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów.....	64
2.1 Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe).....	64
2.2 Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	66
2.3 Ustępy publiczne	67
2.4 Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych	67
2.5 Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi	68
2.6 Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego.....	73
2.7 Cmentarze, domy przedpogrzebowe.....	74
2.8 Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej	74
3. Podsumowanie stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.....	75
Zapobiegawczy nadzór sanitarny	77
1. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	78
Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami.....	80
1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	81
1.2. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe).....	83
2. Choroby zawodowe.....	85

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

3.Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursory narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze.....	87
4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami.....	88
Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży	90
1. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży	91
1.1. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży	92
1.2. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej.....	92
1.3. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży.....	93
1.4. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne	94
1.5 Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	94
1.6. Rozkład zajęć oraz organizacja czasu pobytu w szkole.....	95
1.7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.....	95
1.8. Żłobki i kluby dziecięce.....	96
2.Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży.....	96
Oświata zdrowotna i promocja zdrowia.....	98
1. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia.....	99
2. Realizowane programy i działania	99
2.1. Profilaktyka palenia tytoniu	99
2.2. Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	100
2.3. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”	100
2.4. Program: „Mamo, Tato-co Wy na to?”	100
2.5. Ogólnopolski „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.	101
2.6. Zapobieganie chorobom nowotworowym.....	101
2.7. Zapobieganie chorobom zakaźnym.....	101
2.8. Światowy Dzień Zdrowia.	102
2.9. Działania edukacyjno-informacyjne na temat niebezpieczeństw związanych ze stosowaniem dopalaczy.	102
2.10. Działania informacyjno-edukacyjne podczas wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży	103
2.11 Współpraca z lokalnymi mediami	104
3. Podsumowanie działalności Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji zdrowia	104
Spis wykresów.....	105
Spis tabel	106

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNEŹNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU**

**Stan sanitarny zakładów
żywności i żywienia,
materiałów i wyrobów
przeznaczonych do kontaktu
z żywnością oraz produktów
kosmetycznych w 2019 r.**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIĘŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Zakres nadzoru sanitarnego

Według ewidencji w roku 2019 pod nadzorem znajdowały się ogółem **2163 zakłady żywnościowo-żywniowe**, produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz ich obrotu, produkcji i konfekcjonowania produktów kosmetycznych w tym:

- 840 obiektów produkcji żywności (w tym 720 gospodarstw produkcji pierwotnej),
- 615 obiektów obrotu żywnością i środków transportu żywności (w tym: 464 sklepy spożywcze, 10 kiosków, 60 magazynów hurtowych, 10 obiektów ruchomych i tymczasowych, 71 innych obiektów obrotu żywnością),
- 246 środków transportu,
- 312 obiekty żywienia zbiorowego otwartego
- 142 obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 7 miejsc obrotu przedmiotami użytku,
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,

Liczba zewidencjonowanych obiektów w roku 2019 w porównaniu z rokiem 2018 zwiększyła się o 82 zakłady.

Wykres 1. Liczba nadzorowanych w 2019 r. zakładów żywności i żywienia w powiecie gnieźnieńskim

Źródło: opracowanie własne, Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem 1255 kontroli sanitarnych (planowanych, sprawdzających, tematycznych i interwencyjnych), w tym 8 kontroli związanych z wprowadzaniem do obrotu kosmetyków. Wydano 51 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, w tym 16 decyzji zakazujących wprowadzanie produktów do obrotu, 3 decyzje zmieniające oraz 20 decyzji umarzających wszczęcie postępowania administracyjnego, które zostały wydane na skutek stwierdzenia usunięcia nieprawidłowości po wszczęciu postępowania administracyjnego, (usunięcie nieprawidłowości potwierdzono protokołem z kontroli sprawdzającej). W roku 2019 wydano 1 decyzję o unieruchomieniu działalności całego zakładu – sklepu spożywczego.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarnego oraz wprowadzania do obrotu żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej nałożono 39 mandatów karnych na łączną kwotę 9900,00 zł. W roku 2019 nie wydano postanowień o nałożeniu grzywny oraz tytułów wykonawczych. Wydano 140 decyzji zatwierdzających działalność obiektów, które dotyczyły uruchomienia nowych działalności, a także zmian zakresu działalności lub zmian podmiotu prowadzącego działalność z jednoczesną zmianą zakresu działalności. W związku z obowiązkiem rejestracji działalności w zakresie produkcji pierwotnej w 2019 r. wydano kolejne 32 zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej. W zakresie działalności represyjnej w 2019 roku nie wystosowano żadnych zawiadomień do prokuratury.

W roku 2019 w ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 104 atesty na grzyby świeże oraz udzielono 51 porad osobom prywatnym w zakresie przynależności gatunkowej grzybów. Prowadzono nadzór nad obiektami obrotu kosmetykami, ogółem przeprowadzono 8 kontroli i pobrano do badań 3 próbki kosmetyków (w kierunku badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych), w tym 1 produkt przeznaczony dla dzieci. W roku 2019 otrzymano powiadomienie o występowaniu w obrocie zakwestionowanych kosmetyków, których notyfikacje zgłoszone były w systemie RAPEX (*Wspólnotowy System Szybkiej Informacji*) i dotyczyły produktów kosmetycznych. W ramach otrzymanego powiadomienia podjęto działania polegające na przeprowadzeniu kontroli w sklepach wprowadzających do obrotu kosmetyki. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono w obrocie ww. kwestionowanych produktów kosmetycznych.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

W roku 2019 przeprowadzona została misja przedstawicieli Komisji Europejskiej DG SANTE F wraz z przedstawicielem Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w gospodarstwie rolnym, które zajmuje się uprawą i sprzedażą owoców miękkich, głównie porzeczki czarnej i czerwonej. Wizytacja dotyczyła oceny systemów urzędowych kontroli, w zakresie mikrobiologicznego bezpieczeństwa żywności pochodzenia roślinnego. Zakres misji dotyczył m.in. etapu uprawy i zbioru owoców miękkich na cele spożywcze, oraz działań powiązanych tj. transportu, składowania i obróbki surowców w miejscu produkcji tj. w gospodarstwie, transportu surowców z miejsca produkcji do zakładu lub sprzedaży bezpośredniej.

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Tabela 1. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Lp.	Rodzaj obiektów	% obiektów niezgodnych z wymaganiami			
		2016	2017	2018	2019
1.	Piekarnie	0	0	0	0
2.	Ciastkarnie	0	0	0	0
3.	Sklepy spożywcze	0,3	0,4	0,2	0,2
4.	Zakłady żywienia zbiorowego – ogółem	1,0	1,0	1,2	0,3
5.	Zakłady dużej gastronomii	0,7	0	1,4	0,7
6.	Zakłady małej gastronomii	1,2	1,8	1,2	0,6
7.	Zakłady żywienia zbiorowego - zamknięte	0	0	0	0
8.	Hurtownie	0	0	0	0
9.	Kioski spożywcze	0	0	0	0

Zródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE Gniezno

W roku 2019 odsetek obiektów w grupie sklepów spożywczych niezgodnych z wymaganiami, utrzymywał się na tym samym poziomie co w roku 2018 i wyniósł 0,2 % w stosunku do ogólnej liczby obiektów w tej grupie. Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w zakładach małej gastronomii obniżył się do poziomu 0,6% (o 0,6% w stosunku do roku 2018), a w ogólnej grupie zakładów żywienia zbiorowego

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

otwartego obniżył się o 0,9% w porównaniu do roku 2018, w stosunku do ogólnej liczby obiektów w tych grupach.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higienicznych.

Zgodnie z wymaganiami prawa żywnościowego, przedsiębiorcy branży spożywczej są zobowiązani do zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, poprzez stosowanie zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz wdrożenia i utrzymania kontroli wewnętrznej w zakładach w oparciu o zasady systemu HACCP (*Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli*). Z porównania obiektów w poszczególnych grupach wynika, iż w 2019 r. odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym w grupie zakładów małej gastronomii, obniżył się o połowę w stosunku do roku 2018.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego tj. dużej gastronomii, nastąpił również spadek odsetka obiektów niezgodnych z 1,4 % na 0,7 %.

W roku 2019 poddano ocenie, na podstawie arkuszy ocen stanu sanitarnego 763 obiekty żywnościowo-żywnościowe. Spośród ocenionych, dwa obiekty uznano za niezgodne z wymaganiami (1 sklep spożywczy, 1 obiekt małej gastronomii). Poziom obiektów niezgodnych z wymaganiami zmniejszył się w porównaniu do roku 2018.

W grupie sklepów spożywczych w roku 2019 oceniono 264 obiekty obrotu żywnością (sklepy), z których jeden uznano jako niezgodny z wymaganiami, co stanowi 0,22% w stosunku do ogólnej liczby obiektów w tej grupie oraz 0,38% w stosunku do liczby ocenionych. Natomiast w grupie obiektów małej gastronomii ocenie poddano 87 obiektów, z których 1 uznano za niezgodny z wymaganiami, co stanowi 0,6% w stosunku do ogólnej liczby obiektów. Na podkreślenie zasługuje również fakt, iż zarówno na przestrzeni ostatnich kilku lat jak i w roku 2019 nie stwierdzono obiektów niezgodnych z wymaganiami w grupie obiektów piekarni i ciastkarni, kiosków spożywczych i magazynów hurtowych.

Stwierdzono, iż w kontrolowanych w 2019 r. kioskach spożywczych stan sanitarno-techniczny uległ poprawie w porównaniu do lat ubiegłych. Zakłady produkcyjne oraz zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego w 2019r. utrzymywały prawidłowy stan sanitarny i higieniczny poprzez przestrzeganie wymogów zawartych w procedurach GHP/GMP i HACCP oraz utrzymanie kontroli wewnętrznej. Świadczy to o skuteczności

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

działań prowadzonych w zakresie nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia, a w szczególności egzekwowania stawianych wymagań posiadania opracowania oraz stosowania i przestrzegania GHP/GMP i HACCP (*Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli*).

W roku 2019 poddano ocenie 213 obiektów w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego (126 obiektów dużej gastronomii oraz 87 obiektów małej gastronomii). Jeden obiekt niezgodny z wymaganiami wystąpił w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego - zakład małej gastronomii, gdzie stwierdzono na podstawie przeprowadzonej oceny stanu sanitarnego zły stan sanitarny był to obiekt prowadzący działalność gastronomiczną całoroczną. Podczas kontroli ww. obiektu stwierdzono prowadzenie działalności wykraczającej poza zakres podany w zatwierdzeniu, przy jednoczesnym braku wymaganych warunków do bezpiecznego prowadzenia działań związanych z obróbką wstępną żywności, brak pomieszczenia przeznaczonego do obróbki wstępnej oraz zmywalni naczyń stołowych, zły sanitarno-higieniczny powierzchni, urządzeń i wyposażenia, brak opracowania, wdrożenia i stosowania instrukcji i procedur GHP/GMP/HACCP, składowanie produktów nietrwałych mikrobiologicznie w niewłaściwych warunkach termicznych, brak udostępnienia informacji dla konsumentów na temat składników i substancji powodujących alergie i reakcje nietolerancji w serwowanych potrawach. W wyniku przeprowadzonej kontroli nałożono mandat karny na kwotę 500,00 zł. W efekcie działań kontrolno-represyjnych i administracyjnych wyegzekwowano usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, a stan sanitarny zakładu małej gastronomii uległ znacznej poprawie. W porównaniu do 2018 r. w grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego liczba stwierdzonych obiektów za niezgodne zmniejszyła się.

Największą grupą nadzorowanych w 2019 r. obiektów stanowiącą 21% ogółu obiektów zarejestrowanych były **sklepy spożywcze**. Na podstawie oceny sanitarnej zakładu obrotu żywnością negatywnie oceniono 1 obiekt. Powodem oceny negatywnej sklepu było wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie daty ważności, przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (nabiału), brak dokumentacji z zakresu GHP (w tym procedury i instrukcji wycofywania artykułów spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej) oraz bieżących zapisów dotyczących rejestru temperatur w urządzeniach chłodniczych i mroźniczych. Kontrola wykazała brak przestrzeni roboczej w pomieszczeniu

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

sprzedaży, która uniemożliwiła higieniczne przeprowadzenie wszelkich działań sanitarno-porządkowych, brak możliwości korzystania z punktu poboru wody w pomieszczeniu sprzedaży nie posiadanie aktualnego orzeczenia z badań do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości została wydana decyzja administracyjna wstrzymująca działalność sklepu.

W roku 2019 zarejestrowanych było 464 sklepów spożywczych, w tym 28 super i hipermarketów. Stan sanitarny i techniczny sklepów ulega w porównaniu do lat ubiegłych systematycznej poprawie, zwłaszcza w odniesieniu do sklepów usytuowanych w małych miejscowościach i na wsiach. Z uwagi na dużą liczbę obiektów, a co za tym idzie dużą liczbę konsumentów, sklepy spożywcze to grupa zakładów, w których spotyka się nadal szereg nieprawidłowości. Najmniej zastrzeżeń odnotowano w dużych sklepach, super i hipermarketach, gdzie funkcjonuje właściwa kontrola na podstawie wdrożonego systemu HACCP oraz innych systemów jakości. W dużej części większych sklepów spożywczych, nie należących do super i hipermarketów, stwierdzono prawidłowe przestrzegane instrukcji i procedur GHP/HACCP. Podczas przeprowadzanych kontroli skontrolowano stan sanitarno-higieniczny koszyków i wózków zakupowych, sprawdzano zgodność wykonywanych czynności mycia i dezynfekcji wózków z posiadanymi instrukcjami.

Najwięcej zastrzeżeń, podobnie jak w latach ubiegłych stwierdzono w małych sklepach, w których zauważany był brak nadzoru i kontroli wewnętrznej. Fakt ten odzwierciedlał się w niepełnej i niezupełnianej na bieżąco dokumentacji GHP/HACCP. Stwierdzane nieprawidłowości to m.in.: brak dokumentacji dotyczącej postępowania z odpadami pochodzenia zwierzęcego, nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów posadzek, sprzętu i urządzeń, wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości oraz nie posiadających właściwego oznakowania, brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk w toaletach dla personelu.

Podczas kontroli sklepów sprawdzano prawidłowość oznakowania oferowanych w sprzedaży produktów, zwłaszcza tych, które wprowadzane były do obrotu bez opakowania (pakowane w miejscu sprzedaży na życzenie klienta), sprawdzano dostępność dla klientów w zakresie informacji składzie surowcowym produktu i substancjach mogących powodować alergię lub reakcje nietolerancji. W sklepach

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

spożywczych stwierdzano często wprowadzanie do obrotu mięsa surowego pakowanego i zamrażanego w sklepie, nieprawidłowość dotyczyła braku oznakowania.

Podczas kontroli sprawdzano pochodzenie mięsa surowego i wyrobów mięsno-wędliniarskich, z uwzględnieniem dokumentacji zakupu. W zakresie bieżącego nadzoru stanu sanitarno-higienicznego sprawdzano sposób użytkowania oraz mycia i dezynfekcji drutów do umieszczania cen na produktach, sprawdzano zgodność wykonywania zabiegów ze sporządzonymi instrukcjami mycia i dezynfekcji tego sprzętu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W roku 2019 podczas kontroli w obiektach obrotu żywnością oraz w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego sprawdzano pochodzenie wprowadzanego do obrotu mięsa i wędlin wieprzowych, dziczyzny w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Przeprowadzono kontrole na targowiskach i bazarach wraz z pracownikami Powiatowej Inspekcji Weterynarii w Gnieźnie, w zakresie wykrywania i nielegalnego wprowadzania do obrotu handlowego mięsa i wyrobów mięsnych w tym dziczyzny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu mięsa i przetworów mięsnych.

W roku 2019 przeprowadzono w sklepach spożywczych i marketach 468 kontroli sanitarnych i kontroli sprawdzających, w tym 64 kontrole w super i hipermarketach. Przeprowadzono 16 kontroli interwencyjnych, w tym 13 w super i hipermarketach, które związane były głównie ze skargami konsumentów na jakość produktów lub niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy w zakładach. Wydano 27 decyzji administracyjnych (w tym jedną wstrzymującą działalność sklepu), 12 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych nie posiadających oznakowania i/lub z nieprawidłowym, niepełnym oznakowaniem (mięso surowe, ryby mrożone, wędliny, wyroby cukiernicze). Wydane decyzje zakazujące dotyczyły również zakazu wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości oraz zakazu przechowywania artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie poza urządzeniem chłodniczym.

W decyzjach administracyjnych wydawano zarządzenia dotyczące zapewnienia szczegółowych informacji dla konsumentów na temat wszystkich składników, substancji pomocniczych i powodujących alergię lub reakcje nietolerancji użytych przy wytwarzaniu wyrobów piekarniczych i cukierniczych oferowanych w sklepach do sprzedaży bez opakowania oraz poprawy stanu sanitarno-technicznego powierzchni.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

W sklepach spożywczych oraz super i hipermarketach, za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących zachowania czystości i porządku oraz warunków higieny, a także za wprowadzanie do obrotu przeterminowanej żywności i braku zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego dla produktów nietrwałych mikrobiologicznie, nałożono łącznie 17 mandatów (16 w sklepach, 1 w supermarkecie) na sumę 3700,00 zł.

Do badań laboratoryjnych pobrano we wszystkich sklepach 233 próbki środków spożywczych, w tym super i hipermarketach 191 próbek.

W grupie zakładów „inne obiekty obrotu żywnością” w roku 2019 na ogólną liczbę obiektów 71, przeprowadzono łącznie 27 kontroli, w tym 2 kontrole dotyczyły powiadomień w systemie RASFF. W tej grupie była jedna kontrola interwencyjna, która dotyczyła naruszenia wymogów higienicznych i zdrowotnych w boksach na targowisku. Nieprawidłowości zostały usunięte bezzwłocznie.

W roku 2019 nadzorem sanitarnym objęto 840 **zakładów produkcji żywności** (w tym 720 zarejestrowanych zakładów produkcji pierwotnej tj. gospodarstw rolnych i ogrodniczych). W grupie nadzorowanych zakładów produkcyjnych jest 13 piekarni, w których przeprowadzono 22 kontrole sanitarne i sprawdzające. Z przeprowadzonych ocen sanitarnych wynika, że stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły stanu sanitarno-technicznego zakładów tj. nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg (zabrudzenia, zawilgocenia, złuszcząca się farba, ubytki) oraz sprzętu używanego w produkcji (powierzchnie zniszczone i trudne do utrzymania w czystości). W wyniku przeprowadzonych kontroli i stwierdzonych nieprawidłowości w piekarniach wydano 5 decyzji administracyjnych i nałożono dwa mandaty karne w wysokości 750,00 zł. W grupie piekarni odnotowano wskaźnik zakładów posiadających wdrożony system HACCP na poziomie 100 % obiektów.

W roku 2019 nadzorem sanitarnym objęto 9 **ciastkarni**, w których przeprowadzono 11 kontroli, w tym również kontroli sprawdzających. Ocenie sanitarnej poddano 9 zakładów, z których wszystkie uznano za zgodne z wymaganiami.

W celu poprawy stanu sanitarno-technicznego wydano 1 decyzję administracyjną, która dotyczyła poprawy stanu sanitarno-technicznego powierzchni podłóg i sufitów.

W ciastkarniach pobrano do badań mikrobiologicznych 10 próbek ciast (5 próbek z kremem niepoddanym obróbce termicznej oraz 5 próbek z kremem poddanym obróbce termicznej) prób nie zakwestionowano. W grupie ciastkarni odsetek zakładów posiadających wdrożony system HACCP w 2019 roku wynosił 100%.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

W grupie zakładów „inne wytwórnie żywności” w roku 2019 zewidencjonowanych zostało ogółem 776 obiektów, w tym 10 zakładów posiadających zatwierdzenie, ujętych w planie kontroli na 2019 rok. Pozostałe zakłady w tej grupie stanowią zakłady produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego, zarejestrowane w poprzednich latach do końca 2019 roku. W grupie innych wytwórni żywności przeprowadzono ogółem 20 kontroli i kontroli sprawdzających, z których 13 zostało wykonanych w ramach planu (m.in. gospodarstwo ogrodnicze, zakład produkcji oleju lnianego). W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie kontroli pobrano 1 próbkę żywności: sałata (metale).

W grupie zakładów **żywienia zbiorowego zamkniętego**, na ogólną liczbę 142 zarejestrowanych obiektów skontrolowano 135 zakładów, a ocenę sanitarną przeprowadzono w 134 obiektach. Ocen niezgodnych podobnie jak w roku ubiegłym nie uzyskano. W wyniku przeprowadzonych 149 kontroli sanitarnych (w tym również rekontroli) nie stwierdzono nieprawidłowości. W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego 142 obiekty posiadają wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej, co stanowi 100% ogólnej liczby. W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono ogółem 62 oceny żywienia, na podstawie pobranych jadłospisów dekadowych.

W roku 2019 nadzorem sanitarnym objęto 60 **magazynów hurtowych**, spośród których skontrolowano 33, a ocenę sanitarną przeprowadzono w 27 obiektach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono w jednym magazynie hurtowym (warzyw i owoców) nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny powierzchni sufitu, brak zachowanej przestrzeni roboczej uniemożliwiającej wykonywanie wszelkich działań porządkowych, brak oznakowania dla artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu handlowego, brak bieżących zapisów z zakresu GHP oraz brak aktualnej dokumentacji zdrowia dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu, w konsekwencji czego nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł. W magazynach hurtowych pobrano ogółem 20 próbek żywności. Wszystkie magazyny hurtowe posiadały wdrożone zasady GHP, natomiast 50% zakładów posiadało wdrożony system HACCP tj. 30 magazynów hurtowych.

W 2019 roku zewidencjonowanych było 10 **kiosków spożywczych**, z których żaden nie został sklasyfikowany jako obiekt niezgodny, zarówno pod względem sanitarno-higienicznym jak i technicznym.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

Na **targowiskach** poszczególne podmioty gospodarcze prowadzące samodzielną działalność zostały również poddane kontroli tj. sklepy i kioski spożywcze oraz niektóre stragany z żywnością. Prowadzono również kontrole w zakresie prawidłowości sprzedaży grzybów, sprawdzano również, czy mają miejsce przypadki sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych oraz dziczyzny, pochodzących z niewiadomego źródła, nieprawidłowości w ww. zakresie nie stwierdzono.

W pozostałych grupach obiektów produkcji żywności, tj. w wytwórniach lodów, przetwórni owocowo-warzywnej, browarze, zakładach garmazeryjnych, wytwórni makaronów, wytwórni wyrobów cukierniczych nie stwierdzono zakładów niezgodnych z wymaganiami.

3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W roku 2019 przeprowadzono ogółem 97 kontroli środków transportu służących do przewozu żywności, z czego 63 kontrole zrealizowano na wniosek o wpis i zatwierdzenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie oraz 34 kontrole sanitarne pojazdów (oceny dokonywano na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego). W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem 63 decyzje zatwierdzające i zaświadczenia o wpisie do rejestru środków transportu przeznaczonych do przewozu żywności.

Decyzje zatwierdzające dotyczyły 6 środków transportu służących do przewozu żywności w ramach usług cateringowych - transport gotowych posiłków gastronomicznych w termosach transportowych oraz w pojemnikach termoizolacyjnych, w tym jeden środek transportu wyposażony w agregat chłodniczy. Dokonano odbioru 9 samochodów dostawczych typu „izoterma” z agregatem chłodniczym, służących do przewozu artykułów spożywczych w opakowaniach jednostkowych oraz zbiorczych producenta, wymagających przechowywania w warunkach chłodniczych (mięso, wędliny, nabiał, ryby, wyroby cukiernicze).

Zatwierdzono jeden środek transportu do przewozu zbóż. Pozostałe 47 zatwierdzeń związanych było ze środkami transportu, przeznaczonymi do przewozu opakowanych środków spożywczych nie wymagających warunków chłodniczych oraz nieopakowanych wyrobów piekarniczych i cukierniczych transportowanych w skrzyniach. Zakres kontroli środków transportu obejmował stan sanitarno-techniczny i higieniczny pojazdów, dostosowanie powierzchni ładunkowej do rodzaju przewożonej żywności, warunków

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘŃSKIEGO ZA 2019 ROK**

przewozu (w tym warunki termiczne transportu środków spożywczych i sposób monitorowania temperatur), stanu opakowań, higieny osobistej i stan zdrowia pracowników (aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych, potwierdzające brak przeciwwskazań do kontaktu z żywnością), a także stosowanie procesów mycia i dezynfekcji wraz z prowadzeniem odpowiedniej dokumentacji w tym zakresie. Podczas kontroli sanitarnych w hurtowniach mrożonek i ryb dokonano oceny 3 środków transportu posiadających układ mroźniczy. Skontrolowano 15 pojazdów z agregatem chłodniczym w hurtowniach mięsno-wędliniarskich oraz w hurtowniach nabiałowych, przeznaczonych do dystrybucji opakowanych artykułów spożywczych wymagających przechowywania w warunkach chłodniczych. Ocena warunków transportu pieczywa i wyrobów piekarniczo-cukierniczych dokonano w piekarniach, w których skontrolowano 13 środków transportu. Kontrole sanitarne dotyczyły również 2 samochodów dostawczych służących do przewozu opakowanych artykułów spożywczych nie wymagających warunków chłodniczych.

Skontrolowano także 4 środki transportu do przewozu gotowych dań należących do firm cateringowych. Powyższe kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Tabela 2 Jakość zdrowotna środków spożywczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2016-2019

Lp.	Grupa produktów	Ilość prób zbadanych				% prób zakwestionowanych			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
1.	Lody	21	16	16	16	47,6	0	0	0
2.	Ciastka z kremem	30	40	25	35	0	0	0	0
3.	Wyroby garmażeryjne i kulinarne	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Mięso i przetwory mięsne	10	20	21	31	0	0	0	0
5.	Drób, podroby i produkty drobiarskie	10	20	17	26	0	0	5,9	0
6.	Mleko i przetwory mleczne	19	19	30	20	0	0	0	0
7.	Ryby, owoce morza i ich przetwory	22	21	23	23	0	0	0	0
8.	Suplementy diety	12	12	12	15	25	0	0	0
9.	Owoce, warzywa, zioła i przyprawy	43	37	34	44	0	0	0	0
10.	Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	8	9	7	8	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

W 2019 roku zbadano ogółem 320 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym 3 próbki kosmetyków w kierunku badań chemicznych i mikrobiologicznych. Dwie próbki kosmetyków pobrane do badań mikrobiologicznych (*Ochronne mleczko nawilżające* oraz *Oliwkowe mydło pod prysznic*), nie wykazano zastrzeżeń pod względem zbadanych parametrów mikrobiologicznych. Ponadto do badań chemicznych pobrano jedną próbkę past do wybielania zębów w wyniku których zwrócono uwagę, że produkty do wybielania zębów o zawartości nadtlenu wodoru powyżej 0,1% zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) NR 1197/2013 z dnia 25 listopada 2013 r. zmieniające załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego produktów kosmetycznych pozycja 12 kolumny: g, h, j zał. III przeznaczone są do sprzedaży wyłącznie lekarzom denty stom, stężenie procentowe wolnego lub uwolnionego nadtlenu wodoru powinno być podane na etykiecie, ostrzeżenie: tylko do użytku profesjonalnego.

Wszystkie próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobierane były w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Tabela 3. Odsetek kwestionowanych próbek na przestrzeni lat 2016-2019 na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Rok	Środki spożywcze razem	
	Ilość zbadanych próbek	% próbek kwestionowanych
2016	294	5,4
2017	296	0
2018	293	0,3
2019	320	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE Gniezno

4.1 Znakowanie środków spożywczych

Próbki dostarczone do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, były dodatkowo oceniane pod względem oznakowania, tj. pod względem zgodności z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. W roku 2019 – 4 próbki w wyniku badania zostały dodatkowo opatrzone uwagami, które dotyczyły nieprawidłowości w zakresie oznakowania produktu.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

W wyniku oceny oznakowania zbadanej próbki mleka następnego dla niemowląt naniesiono uwagę dotyczącą zadeklarowania w składnikach użycie dodatku do żywności lecytyny sojowej, bez określenia nazwy kategorii składnika. W przypadku zbadanej próbki żywności specjalnego przeznaczenia medycznego, w dodatkowych informacjach zwrócono uwagę, że producent podał składniki mineralne tylko za pomocą symboli chemicznych. W sprawozdaniu zbadanej próbki pistacji niehuskanych (prażonych, solonych) pod względem oznakowania naniesiono uwagę dotyczącą umieszczenia przez producenta na opakowaniu produktu informacji dotyczącej możliwej obecności alergenów, przy jednoczesnym nie zastosowaniu podkreślenia nazw substancji lub pisma wyraźnie odróżniającego się od reszty wykazu składników np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru. W pobranej próbce naparu owocowego z maliną, w sprawozdaniu z badań zamieszczono dodatkową informację, że w zakresie oznakowania zbadanej próbki, w tabeli wartości odżywczej, producent użył nieprawidłowych sformułowań: tłuszcz – kwasy tłuszczowe nasycone” i „węglowodany – cukry”.

W przypadku wniesionych do sprawozdań z badań dodatkowych informacji dotyczących oznakowania, podejmowano niezbędne działania w tym zakresie w celu usunięcia nieprawidłowości w oznakowaniu przez producenta lub dystrybutora. W obszarze kontroli pod względem znakowania żywności, dokonywano również wybiórczych ocen oznakowania produktów podczas rutynowych kontroli sanitarnych.

4.2 Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami

W roku 2019 w ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 104 atesty na grzyby świeże oraz udzielono 51 porad osobom prywatnym w zakresie przynależności gatunkowej grzybów. Liczba wydanych atestów oraz udzielonych porad znacznie zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie zarejestrowano zakładów zajmujących się przetwórstwem grzybów. Prowadzono również kontrole w zakresie prawidłowości sprzedaży grzybów na targowiskach, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W roku 2019 nie otrzymano zgłoszeń zatruc pokarmowych grzybami lub podejrzeń o zatrucie grzybami.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU**

4.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF
System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*ang. Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF*) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. W 2019 roku wpłynęło 21 powiadomień, w tym 15 powiadomień alarmowych i 6 informacyjnych.

Tabela 4. Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2019 r.

ZAGROŻENIE	KATEGORIE PRODUKTÓW	Liczba powiadomień
<i>Salmonella Typhimurium</i>	gorczyca	1
<i>Salmonella Enteritidis</i>	Próbki środowiskowe kału na fermie niosek towarowych	1
<i>Salmonella Enteritidis</i>	filet z piersi kurcząt z obojczykiem klasa A świeży	1
<i>Salmonella</i>	Sezam łuskany	1
<i>Salmonella anatum</i>	mleko	1
<i>Listeria monocytogenes</i>	kaszanka	1
<i>Bakterie z grupy Coli</i>	woda źródlana	2
migracja sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych	przedmioty użytku do kontaktu z żywnością	1
stwierdzenie migracji formaldehydu	przedmioty użytku do kontaktu z żywnością	5
ciała obce	wafle kukurydziane, musli owocowe, kielbasa biała	3
przekroczenia benzo(a)pirenu i sumy 4 WWA	Suplement diety	1
wysoki poziom Ochrotoksyny A	rodzynki	1
brak udokumentowania badania poubojowego	mięso z uboju bydła	1
nowa żywność bez wymaganego powiadomienia GIS	suplementy diety	1

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE Gniezno

We wszystkich przypadkach otrzymania powiadomień alarmowych i informacyjnych podjęto niezwłoczne, zgodne z kompetencjami działania mające na celu wycofanie kwestionowanego produktu z rynku i wyeliminowanie zagrożenia.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

4.4. Badanie żywności w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)

W roku 2019 w kierunku wykrywania obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) i identyfikacji modyfikacji genetycznej pobrano do badania 2 próbki środka spożywczego w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

W wyniku przeprowadzonego badania nie zakwestionowano pobranej próbki. W ramach nadzoru nad przestrzeganiem warunków określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. *w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy* i w rozporządzeniu (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. *dotyczącym możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych* (Dz. Urz. UE.L 2003 Nr 268, str. 24) z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE w 2019 roku, w ramach urzędowej kontroli przeprowadzono 4 kontrole w zakładach produkcji żywności, w których stosowane są surowce i półprodukty potencjalnie mogące zawierać organizmy genetycznie zmodyfikowane, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego znakowania tych produktów oraz dokumentacji im towarzyszącej, umożliwiającej śledzenie pochodzenia produktu oraz dokumentacji dotyczącej certyfikatów i zaświadczeń potwierdzających nieobecność GMO. Sprawdzono prawidłowość oznakowania gotowego wyrobu w zakładach produkcyjnych i w miejscach obrotu żywnością. Przeprowadzono 4 kontrole, podczas których dokonano oceny znakowania produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie znakowania oraz posiadanej dokumentacji.

5. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi obejmuje zarówno sanitarno-higieniczne warunki produkcji jak i bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów. W zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano 1 wytwórnię materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz przeprowadzono 7 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (4 w hurtowni i 3 w sklepach).

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

Na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 1 wytwórnię i 1 hurtownię, które nie wykazały niezgodności. W trakcie kontroli zwrócono szczególną uwagę na posiadanie przez przedsiębiorcę pisemnej deklaracji zgodności stwierdzającej, iż oferowane towary spełniają wymagania rozporządzenia 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. *w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością*. Sprawdzano także prawidłowość oznakowania produktów jednostkowych i zbiorczych zgodnie z wymaganiami w/w rozporządzenia. W ramach nadzoru nad zakładami produkcji i specjalistycznymi obiektami obrotu pobrano do badania 8 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością:

- 1 próbka wyrobów z melaminy – w ramach kontroli urzędowej (import + UE),
- 4 próbki wyrobów ceramicznych – dekorowanych (import),
- 2 próbki wyrobów szklanych (import),
- 1 próbka w ramach kontroli interwencyjnej (czajnik emaliowany).

Wszystkie pobrane próbki wyrobów ceramicznych i szklanych zbadano w kierunku migracji ołowiu i kadmu, żadnej nie zakwestionowano. Próbki wyrobów z melaminy zbadane zostały w kierunku migracji specyficznej formaldehydu, których również nie kwestionowano.

6. Produkty kosmetyczne

W roku 2019 prowadzono również nadzór nad obiektami obrotu kosmetykami. Ogółem przeprowadzono 6 kontroli w sklepach, w ramach których dokonano oceny prawidłowości znakowania kosmetyków oraz 2 kontrole w zakładach produkcji i konfekcjonowania produktów kosmetycznych. W zakresie nadzoru pobrano 3 próbki kosmetyków, w tym jeden przeznaczony dla dzieci, w których nie stwierdzono nieprawidłowości. W roku 2019 otrzymano powiadomienie o występowaniu w obrocie zakwestionowanych produktów kosmetycznych, których notyfikacje zgłoszone były w systemie „RAPEX” dotyczyły produktów kosmetycznych.

W roku 2019 wpłynęło zażalenie dotyczące nieprawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych w zakładzie produkcji i konfekcjonowania produktów kosmetycznych. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono niepełne oznakowanie konfekcjonowanych produktów kosmetycznych, brak wpisu do rejestru oraz brak

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

opracowanych zasad GHP/GMP. W stosunku do podmiotu skontrolowanego wszczęto postępowanie administracyjne.

W ramach nadzoru sanitarnego nad produktami kosmetycznymi w roku 2019 pobrano do badań 3 próbki produktów kosmetycznych.

7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego

Zakład żywienia zbiorowego to zakład wykonujący działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup konsumentów, w szczególności w szpitalach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych, żłobkach, przedszkolach, szkołach, internatach, zakładach pracy, domach pomocy społecznej. W ocenach żywienia zbiorowego (jadłospisów) korzystano z publikacji jednostek badawczo-rozwojowych podległych i nadzorowanych przez Ministerstwo Zdrowia, w tym głównie Instytutu Żywności i Żywienia. Oceny sposobu żywienia dokonywane w obiektach, dla których nie wprowadzono przepisów dotyczących żywienia, przesyłane były w formie pism (zawierających również informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach) do przedsiębiorców prowadzących żywienie (odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności i jakość żywienia) oraz do wiadomości organom założycielskim oraz kierownikom placówek.

W nadzorowanych jednostkach systemu oświaty dodatkowo w ocenach jadłospisów brano pod uwagę wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach* (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154).

W zakresie oceny jakości żywienia w roku 2019 dokonano analizy 62 zestawień dekadowych tj. 30 w przedszkolach, 22 w szkołach, 1 w żłobku, 6 w domach opieki dla osób starszych, 2 w ośrodkach szkolno-wychowawczych, oraz w szpitalu z własną produkcją. Opracowane analizy i stwierdzone nieprawidłowości w żywieniu zbiorowym zamkniętym, przesłane zostały do organów prowadzących oraz dyrektorów poszczególnych placówek.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

7.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach

Blok żywienia skontrolowano w dwóch szpitalach będących pod nadzorem PSSE w Gnieźnie. W 2019 roku przeprowadzono kontrolę szpitala publicznego, podczas której skontrolowano blok żywienia, tj. kuchnię centralną, pomieszczenia zaplecza oraz kuchnie oddziałowe. Dokonano oceny stanu sanitarno-technicznego i higienicznego obiektu oraz prowadzonej dokumentacji z zakresu GHP/GMP/HACCP, na podstawie arkusza obiekt oceniono jako zgodny z wymaganiami. Wykazane nieprawidłowości podczas kontroli dotyczyły stanu sanitarno-technicznego niektórych pomieszczeń i powierzchni. W trakcie kontroli przedstawiono pełną informację na temat wykazu składników, w tym wszelkich składników lub substancji pomocniczych w produkowanych daniach, wymienionych w załączniku II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 lub uzyskanych z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II, powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, użytych przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecnych w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie. W szpitalnym bloku żywienia od 2006 roku funkcjonuje system jakości ISO 9001:2009 zintegrowany z systemem HACCP. Nadzór nad dokumentacją żywieniową oraz dokumentacją systemu HACCP sprawuje kierownik działu żywienia, a planowaniem diet normatywnych i specjalistycznych zajmuje się dietetyk. W 2019 roku poddano ocenie jadłospisy w zestawieniu dziesięciodniowym dla diety podstawowej. Ocena została przeprowadzona na podstawie „Wytocznych Głównego Inspektora Sanitarnego. Program oceny sposobu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków” z dnia 10 stycznia 2019 r. Przeprowadzona ocena jakościowa oparta została na *Arkuszu oceny dekadowej jadłospisów*. Wydano zalecenia dot. przeprowadzonej analizy jadłospisów.

W drugim z obiektów prowadzona jest działalność w zakresie przygotowywania śniadań i kolacji z półproduktów i produktów gotowych (z wyłączeniem jaj), oraz podawania obiadów dostarczanych przez firmę cateringową, na naczyniach jednorazowego i wielokrotnego.

7.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

W ramach nadzoru nad realizacją rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

*i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. 2016 poz. 1154)) skontrolowano 9 sklepików szkolnych, w tym 3 bufety szkolne, w których prowadzona jest sprzedaż opakowanych środków spożywczych. Przeprowadzono kontrole w 34 stołówkach szkolnych i 54 przedszkolnych oraz w 7 stołówkach w zakładach specjalnych i wychowawczych. W roku 2019 najwięcej ocen żywienia przeprowadzono w placówkach przedszkolnych - ogółem 30, w tym 16 ocen dotyczyło przedszkoli z własną produkcją posiłków, 14 placówek korzystało z usług firm cateringowych. Żywienie dzieci przedszkolnych najczęściej obejmowało 3 posiłki: śniadanie, obiad i podwieczorek. W niektórych przypadkach drugie śniadanie stanowiło uzupełnienie pierwszego lub zastępowało podwieczorek, zostało więc ocenione wg takich samych kryteriów jak podwieczorek. Spośród 30 ocenionych zestawień dekadowych 4 uznano jako złe, z uwagi na stwierdzenie znaczących błędów w komponowaniu diety przedszkolaków. Czynniki, które miały wpływ na otrzymaną ocenę to brak pieczywa razowego podawanego do śniadania, zbyt niskie urozmaicenie produktów węglowodanowych w obiadach. Ponadto ocena jadłospisów w zestawieniach dekadowych uznanych jako złe wykazała, iż warzywa i/lub owoce nie występowały we wszystkich posiłkach. Ocena jadłospisów wykazała także zbyt wysoką podaż słodkich przekąsek podawanych na podwieczorek. W jednej z placówek do trzech posiłków obiadowych nie zostało podano białko, zarówno to pochodzenia zwierzęcego jak i roślinne. Wydano stosowne zalecenia odnośnie stwierdzonych nieprawidłowości. W wyniku prowadzonego nadzoru nad jakością posiłków w **stołówkach przedszkolnych** w komponowaniu jadłospisów zalecano uwzględniać stopniowe wprowadzanie produktów z pełnego przemiału, słodkie przekąski zastępować owocami lub warzywami lub deserami mlecznymi z dodatkiem owoców świeżych, suszonych orzechów i ziaren, wybierać produkty mleczne takie, których zawartość cukru nie przekracza 13,5 g w 100 g gotowego produktu, podawać do picia soki naturalne niedosłodzane i wodę mineralną, wzbogacać jadłospisy w dania rybne. Poddano ocenie 22 zestawienia dekadowe dotyczące żywienia dzieci i młodzieży w szkołach i gimnazjach, w tym 8 ocen dotyczyło szkół z własną produkcją posiłków, a 14 szkół korzysta z usług firmy cateringowej. Poddano ocenie **żywienie dzieci w żłobkach**. W omawianych jadłospisach zalecono zwiększyć podaż*

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU

mleka i przetworów z mleka, z uwagi na to, iż przez cztery dni produkty te zostały uwzględnione tylko w jednym posiłku.

Ocenione zestawy jadłospisów były urozmaicone zarówno pod względem smakowym, jak i kolorystycznym. Przy ocenie żywienia małych dzieci podkreślono jak istotny jest właściwy i urozmaicony dobór produktów, który pozwoli wyrabiać właściwe nawyki żywieniowe. Racjonalne odżywianie pomaga nauczyć dziecko jak powinno się zdrowo odżywiać i zapobiec nadwadze w późniejszym okresie życia.

8. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności

Z uwagi na fakt, iż na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie nie ma wytwórni suplementów diety, nadzór nad ww. środkami prowadzony był w obiektach obrotu żywnością: magazynach hurtowych, w sklepach zielarsko – medycznych, sklepach dla sportowców, w siłowniach, w aptekach, na wydzielonych stoiskach w marketach oraz na stronach internetowych. Ogółem w 2019 r. sprawdzono 61 suplementów diety w miejscach obrotu, nieprawidłowości w oznakowaniu nie wykazano. Na portalach internetowych dokonano oceny 13 suplementów diety, nie stwierdzono nieprawidłowości w oznakowaniu.

Na podstawie przeprowadzonych ocen oznakowania suplementów diety w 2019 r. nieprawidłowości nie stwierdzono.

Prowadzono nadzór nad żywnością specjalnego przeznaczenia oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi, sprawdzono 8 produktów, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Do badań, zgodnie z harmonogramem poboru próbek, pobrano 15 suplementów diety (2 próbki w kierunku oznaczenia metali, 5 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych, 7 próbek na zawartość witamin, składników mineralnych, kwasów tłuszczowych omega-3, bakterii mlekowych i aminokwasów, 1 próbkę na substancje dodatkowe), żadnej z pobranych próbek nie kwestionowano. W ramach realizacji zaplanowanych na 2019 rok przedsięwzięć prowadzono nadzór w zakresie zgodności środków spożywczych z rozporządzeniem 953/2009 w sprawie substancji, które mogą być dodawane w szczególnych celach odżywczych do środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego z uwzględnieniem substancji zabronionych w sporcie. Przeprowadzono kontrole w 2 siłowniach i w 3 sklepach dla sportowców. Skontrolowano znajdujące się w obrocie suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

żywnościowego. W składzie skontrolowanych produktów nie stwierdzono substancji zabronionych przez Światową Agencję Antydotyngową oraz nieprawidłowości w oznakowaniu.

9. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych w 2019r.

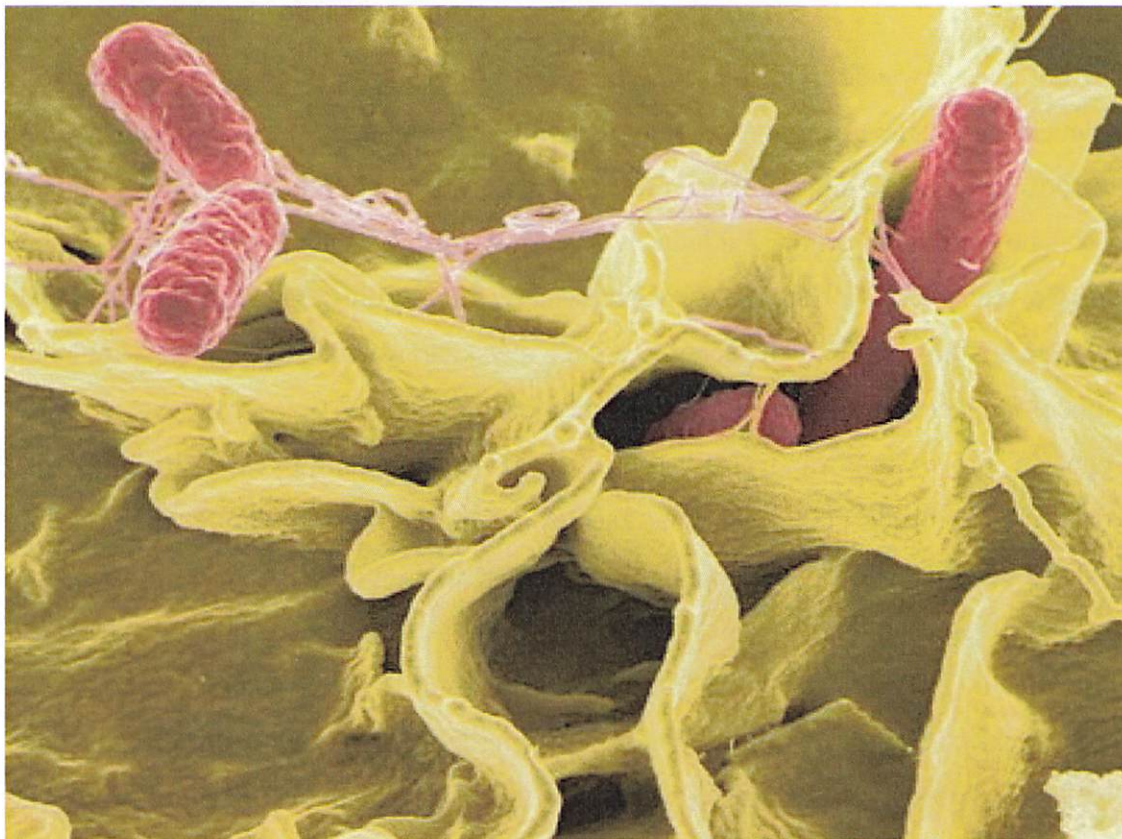
- W roku 2019 w ewidencji znajdowały się 2163 obiekty żywnościowo-żywnościowe, w porównaniu do roku 2018 nastąpił wzrost o 82 obiekty (w tym zwiększyła się liczba zarejestrowanej produkcji pierwotnej o 32 obiekty).
- W roku 2019 odnotowano nieznaczny spadek odsetka obiektów niezgodnych z wymaganiami, który wyniósł 0,09% (w roku 2018 wynosił 0,24%) w stosunku do ogólnej liczby obiektów zarejestrowanych.
- Wskaźnik obiektów z wdrożonym systemem HACCP w roku 2019 wyniósł 26% ogólnej liczby zakładów, i zmalał o 1% w porównaniu z rokiem 2018, co wynika z większej liczby zarejestrowanych zakładów produkcji pierwotnej, w stosunku do której nie ma obowiązku wdrożenia systemu HACCP.
- W 2019 roku nastąpił spadek liczby wydanych decyzji zarządzających, co świadczyć może o poprawie stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów, a także wzroście świadomości osób prowadzących działalność, w zakresie produkcji żywności i wprowadzania żywności do obrotu.
- Liczba nałożonych w 2019 roku mandatów zmniejszyła się do 39 (w roku 2018 nałożono 57 mandatów), na łączną kwotę 9900,00 zł. (roku 2018 kwota wyniosła 16500,00 zł).
- W opisywanym roku sprawozdawczym na ogólną liczbę 320 pobranych i zbadanych próbek żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, nie zakwestionowano pod względem zdrowotnym zbadanych próbek, a jedynie w 4 próbkach żywnościowych i w 1 próbce produktu kosmetycznego stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oznakowania produktu. W jednym przypadku zbadanych próbek lodów śmietankowych oraz próbek lodów śmietankowych z automatu, stwierdzono bakterie *Enterobacteriaceae*.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

- W zakresie oceny jakości żywienia w roku 2019 dokonano analizy 62 zestawień dekadowych tj. 30 w przedszkolach, 22 w szkołach, 1 w żłobku, 6 w domach opieki dla osób starszych, 2 w ośrodkach szkolno-wychowawczych, oraz w szpitalu z własną produkcją. Większość ocen zestawień dekadowych była zgodna z zasadami racjonalnego żywienia lub wykazała niewielkie błędy. Negatywnie oceniono 3 zestawienia dekadowe jadłospisów w przedszkolach (2 przedszkola na terenie gminy i 1 przedszkole na terenie miasta Gniezna), 1 w domu opieki dla osób starszych zlokalizowanym na terenie powiatu.
- Dla porównania w roku 2018 dokonano analizy 42 zestawień dekadowych, tj. 23 w przedszkolach, 12 w szkołach, 1 w żłobku, 3 w domach opieki dla osób starszych, 1 w ośrodku szkolno-wychowawczym, oraz 2 w szpitalu z własną produkcją. W roku 2018 zakwestionowany został jeden jadłospis, który dotyczył przedszkola mieszczącego się na terenie gminy. Zarówno w roku 2018 jak i 2019 uwagi w zakwestionowanych jadłospisach dotyczyły: zbyt niskiej podaży ryb, warzyw oraz owoców, mleka i przetworów mlecznych, zbyt niskiej różnorodności produktów węglowodanowych, braku pieczywa razowego, a także udziału produktów spożywczych o zbyt wysokiej zawartości cukru w diecie dzieci.

KIEROWNIK
Sekcji Higieny Żywności
i Żywienia

mgr Iwona Malinger

**Zapobieganie oraz
zwalczanie zakażeń i chorób
zakaźnych u ludzi**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

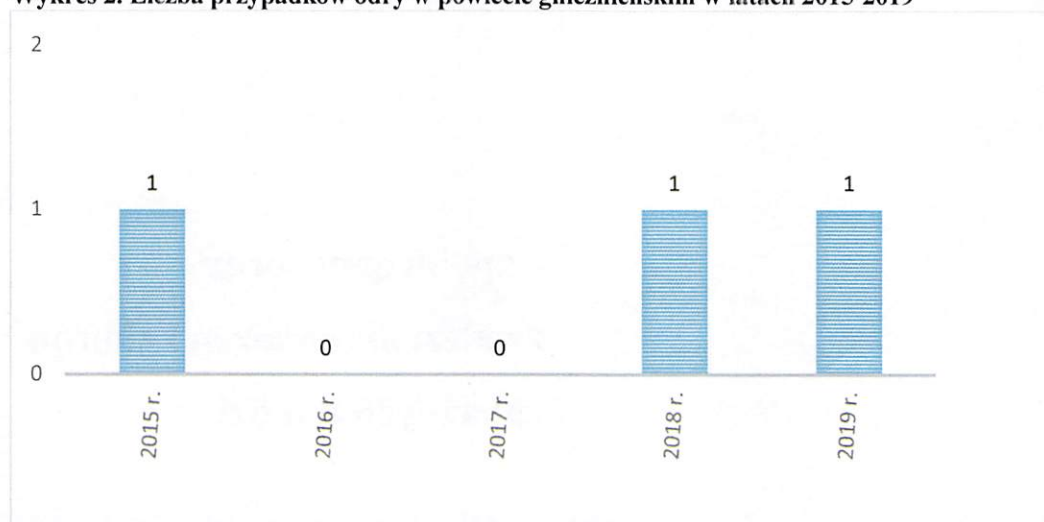
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)

1.1. Odra

W 2019 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 1 przypadek odry potwierdzony badaniami wirusologicznymi i serologicznymi u 36-letniego mężczyzny, czynnego zawodowo, który nie miał udokumentowanej historii szczepień przeciw odrze. Badania wykonano w Laboratorium Zakładu Wirusologii Narodowego Instytutu Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. W otoczeniu domowym jak w miejscu pracy nie stwierdzono innych zachorowań, nie uzyskano również informacji o kontakcie z obcokrajowcami. Nadzorem epidemiologicznym objęto 3 osoby ze styczności z chorym, nie wykonywano profilaktycznych szczepień ochronnych. Ponadto w roku 2019 zarejestrowano 2 podejrzenia zachorowania na odrę, jedno z nich zostało wykluczone badaniami laboratoryjnymi, natomiast w drugim przypadku nie wyrażono zgody na przeprowadzenie badań.

W powiecie gnieźnieńskim w okresie od 2015 r. do 2019 r. odnotowano łącznie 3 przypadki zachorowań. W roku 2015 potwierdzony przypadek odry rozpoznano u 17-letniej dziewczyny pochodzenia romskiego. Osoba ta nie była szczepiona przeciwko odrze. W 2018 r. zgłoszono jeden przypadek u dorosłego mężczyzny w wieku 28 lat, nieszczepionego wcześniej przeciwko odrze otoczenie chorego nie było zaszczepione przeciwko odrze z uwagi na wcześniejsze przechorowanie odry.

Wykres 2. Liczba przypadków odry w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

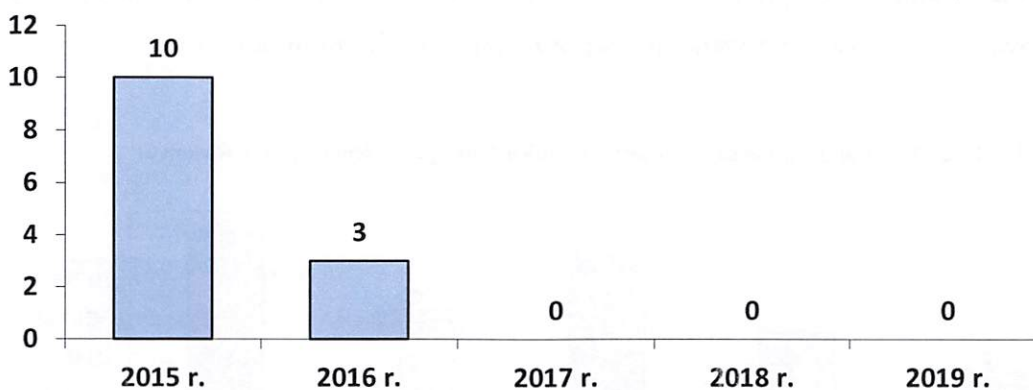
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1.2. Różyczka

W roku 2019 podobnie jak w 2018 nie zanotowano zachorowań na różyczkę. Nie zarejestrowano również przypadków wrodzonego zespołu różyczkowego.

Wykres 3. Liczba przypadków różyczki w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

1.3. Polomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

W 2019 r. jak w latach ubiegłych nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez poliomyelitis, stwierdzono natomiast 1 zachorowanie na zespół Gullaina- Barrego. - u 6 letniego chłopca, hospitalizowanego, u którego nie wyizolowano wirusa polio. Zejście choroby: wyzdrowienie.

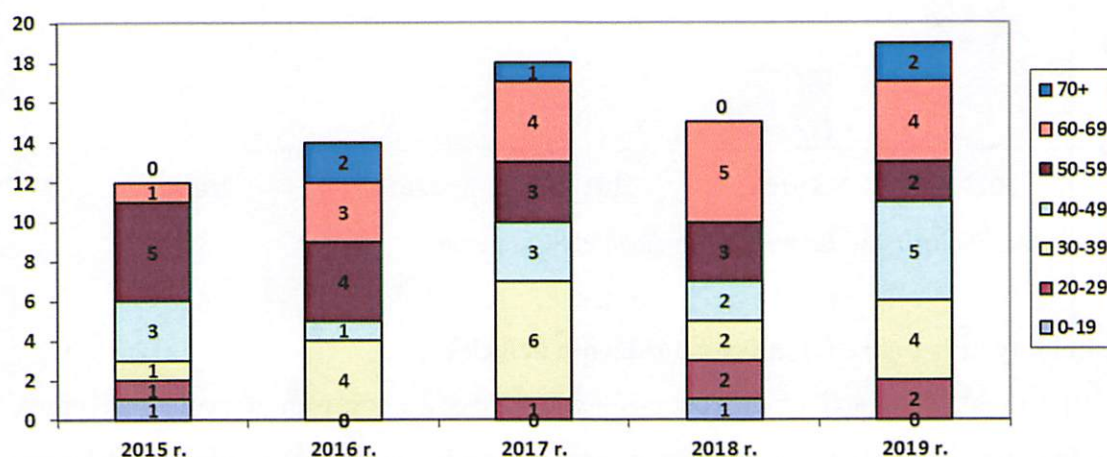
2. Gruźlica

W zakresie zachorowań na **prątkującą postać gruźlicy płuc** odnotowano wzrost liczby zachorowań w porównaniu z rokiem ubiegłym. Ogółem w roku 2019 zarejestrowano 19 przypadków zachorowań, podczas gdy w roku 2018 stwierdzono 15 przypadków zachorowań. W 2019 r. ogółem zachorowało 11 mężczyzn i 8 kobiet. Odnotowano 1 zgon z powodu zachorowania na prątkującą postać gruźlicy płuc. W poszczególnych grupach wiekowych liczbę zachorowań na prątkującą postać gruźlicy płucnej przedstawiono na wykresie nr 4. Najwięcej osób zachorowało w przedziale wiekowym od 40-49 lat tj. 5 oraz w 4 osoby zarówno w grupie wiekowej od 30-39 la jak i 60-69 lat. Najwięcej zachorowań dotyczyło osób mieszkających na wsiach (10 osób) pozostałe zachorowania dotyczyły osób mieszkających w miastach (9 osób), większość osób była nieaktywna zawodowo tj. bezrobotna (8 osób), na emeryturze (3 osoby), rencie (3 osoby),

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

osadzony w Zakładzie Karnym (1 osoba). Osoby aktywne zawodowo pracowały w charakterze pracowników fizycznych (3 osoby: 2 stolarzy, 1 operator podnośnika koszowego) oraz jako pracownik administracyjny (1 osoba). Wszystkie osoby były hospitalizowane, 5 osób w przeszłości chorowało na gruźlicę, nadzorem epidemiologicznym objęto 68 osób z otoczenia chorych. W przypadku 3 osób wszczęto postępowanie administracyjne w związku przerwaniem leczenia i hospitalizacji oraz podejmowano czynności interwencyjne wraz z funkcjonariuszami policji.

Wykres 4. Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

3. Grypa

W 2019 r. zarejestrowano ogółem 53023 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. Jest to o 6856 przypadków mniej w porównaniu do roku ubiegłego.

Najwięcej zachorowań zanotowano w grupie wiekowej od 15 do 64 roku życia tj. 25 413 osoby. Hospitalizacji poddano 43 osób, najwięcej w grupie wiekowej 0-4 lat - 25 przypadków oraz 65 lat i więcej - 16 przypadków. Odnotowano jeden zgon. Przyczyną wyjściową zgonu kobiety lat 84, była grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem natomiast wtórną zapalenie płuc wywołane paciorkowcami (*Streptococcus pneumoniae*). W ramach programu nadzoru wirusologicznego i epidemiologicznego nad grypą SENTINEL, w której udział zgłosiło 4 lekarzy z 4 przychodni POZ, pobrano materiał do badań od 12 pacjentów. W materiale pobranym do badań u 1 pacjenta wyhodowano wirus grypy typu A. Ogółem stwierdzono 5 przypadków grypy potwierdzonej wirusologicznie, w tym 2 przypadki u dzieci do lat 14. . W roku ubiegłym pobrano materiał do badań od 14 osób. W materiale pobranym do badań u 6 pacjentów wyhodowano wirus grypy

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

typu B. Ogółem stwierdzono 13 przypadków grypy potwierdzonej wirusologicznie, w tym 3 przypadki u dzieci do lat 14.

Tabela 5. Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na gripę wg. wieku chorych w powiecie gnieźnieńskim za 2019 r.

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala - liczba osób		
	Ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne przyczyny
0 – 4	10910	25	0	25	1
5 – 14	10437	1	0	1	1
15 – 64	25413	1	0	1	0
65 i więcej	6263	16	0	16	0
Razem	53023	43	0	43	2

Zródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

4. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2019 r. zarejestrowano w powiecie gnieźnieńskim 14 przypadków zachorowań na wzv typu C, jest to o 4 przypadki mniej niż w roku ubiegłym, w którym odnotowano 18 przypadków zachorowań potwierdzonych laboratoryjnie. Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone laboratoryjnie. W zakresie badań laboratoryjnych oznaczono anty-HCV u 11 osób oraz HCV-RNA u 14 osób. Wśród zachorowań na wzv typu C nie zarejestrowano przypadków zachorowania u pracowników medycznych. Najwięcej osób zachorowało w przedziałach wiekowych od 60-90 lat 6 osób oraz w przedziale wiekowym od 25-29 lat 4 osoby. W przedziałach wiekowych od 40-49 oraz 50-59 lat wystąpiły po 2 zachorowania, natomiast w przedziale wiekowym od 30-39 lat nie odnotowano zachorowań. Spośród 14 zachorowań 7 dotyczyło kobiet i 7 mężczyzn, 9 osób mieszkało w miastach, 4 osoby mieszkało na wsi, a 1 osoba była bezdomna.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

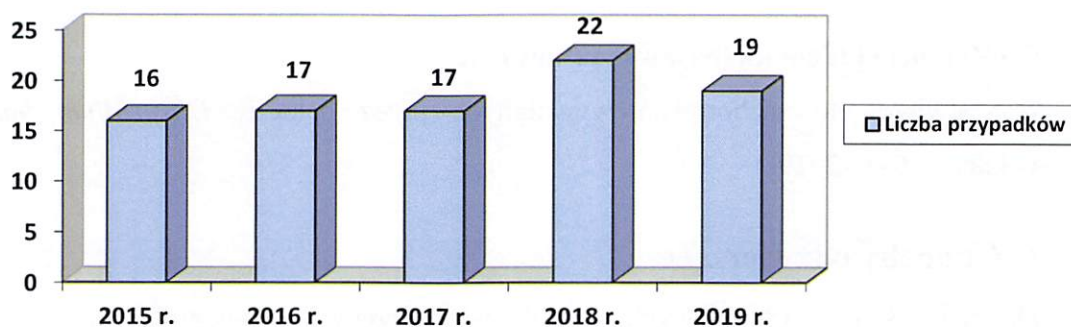
5. Choroby przenoszone drogą pokarmową

5.1. Zakażenia bakteryjne

Liczba odnotowanych przypadków chorób szerzących się drogą pokarmową w roku 2019 zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego 14 %. Ogółem w 2019 r zgłoszono 19 przypadków salmoneloz, co stanowi o 3 przypadki mniej niż w roku ubiegłym. Większość zachorowań dotyczyła salmoneloz o charakterze ostrego nieżytu żołądkowo-jelitowego. Czynnikiem etiologicznym zachorowań potwierdzonych bakteriologicznie były *pał. Salmonella Enteritidis* (18 przypadków), *pał. Salmonella z grupy B0* (1 przypadek). W 17 przypadkach zachorowania dotyczyły dzieci w grupach wiekowych 0-4 lat – 8 zachorowań, 5-9 lat – 5 zachorowań, 10-19 lat – 4 zachorowania. 11 zachorowań dotyczyło osób mieszkających w mieście, natomiast 8 osób mieszkało na wsi. Na podstawie przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych stwierdzono, iż zachorowania najprawdopodobniej spowodowane były niezachowaniem należytej higieny przez osoby chore oraz nieodpowiednia obróbka termiczna przygotowanych potraw. W ramach bakteryjnych zakażeń jelitowych można wymienić pałeczkę okrężnicy *Escherichia coli*, której niektóre gatunki mogą wywoływać najczęściej infekcję pokarmową. W powiecie gnieźnieńskim w 2019 r. zachorowało 9 osób, u których wykryto biegunkotwórcze szczepy tej bakterii. Zachorowania dotyczyły niemowląt oraz dzieci do 5 roku życia, dzieci przebywały głównie w domu. W 2019 roku zarejestrowano 3 przypadki zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Campylobacter*, podobnie jak w roku 2018. Domniemanymi źródłami zakażenia które zostały wskazane przez rodziców bądź opiekunów prawnych dzieci podczas wywiadu epidemiologicznego były: piaskownica ogólnodostępna oraz przeterminowany napój. W każdym z przypadków pierwsze objawy chorobowe wystąpiły w domu/mieszkanu. Nie odnotowano zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella typhi* wywołujące dur brzuszny, jak również zatruc wywołanych przez gronkowce. W 2019 r. nie wystąpiły również zakażenia wywołane przez bakterię *Listeria monocytogenes*.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

Wykres 5. Liczba zachorowań na salmonelozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

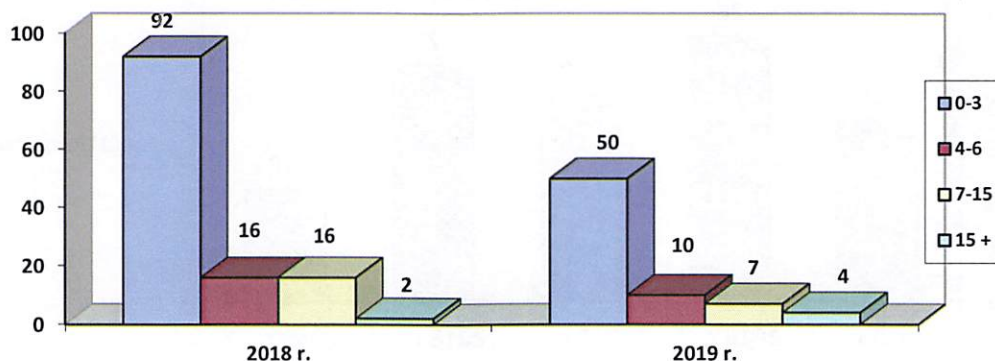

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

5.2. Zakażenia wirusowe

Wśród biegunek o etiologii wirusowej w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r. dominowały rotawirusy (71 zachorowań), norowirusy (3 zachorowania), adenowirusy (2 zachorowania). Do ww. zakażeń i zatruc pokarmowych najczęściej dochodziło u dzieci w wieku do lat 2.

Wykres 6. Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2018-2019 z podziałem na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

5.3 Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)

W 2019 r. w powiecie gnieźnieńskim nie odnotowano przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, podobnie jak w roku 2018 r.

5.4 Włośnica

W powiecie gnieźnieńskim zarówno w 2019 r. jak i 2018 r. nie odnotowano zachorowań wywołanych przez włośnicę krętego.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

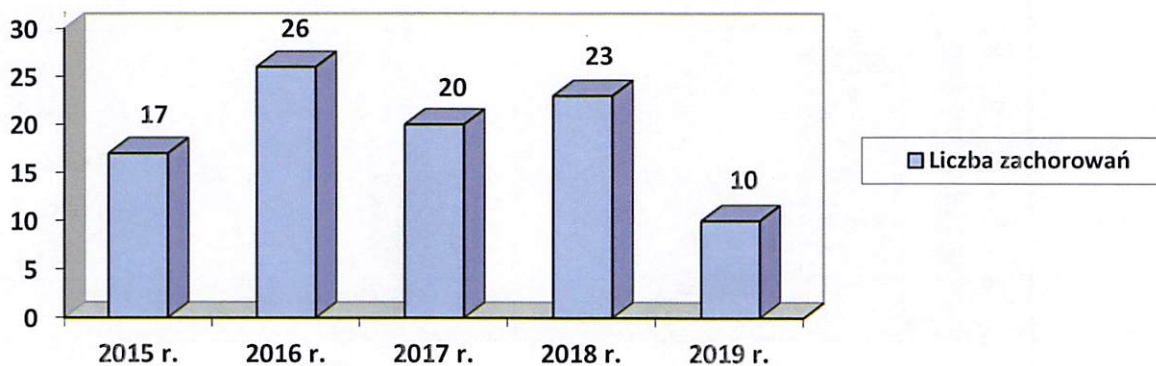
5.5 Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)

Nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez bakterię *Clostridium botulinum* w latach 2018 -2019.

6. Choroby odzwierzęce

Do najczęściej występujących chorób odzwierzęcych występujących w powiecie gnieźnieńskim należy borelioza z Lyme. W 2019 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 10 przypadków zachorowań na boreliozę. Oznacza to spadek w porównaniu do roku poprzedniego, w którym odnotowano 23 zachorowania. Spośród zarejestrowanych przypadków 5 zachorowań dotyczyło mężczyzn, 5 kobiet, 8 osób było leczonych ambulatoryjnie, 2 osoby zostały hospitalizowane. Nie zarejestrowano narażeń zawodowych. Do narażenia najczęściej dochodziło w lasach (2 osoby), ogródkach działkowych (2 osoby), łąki (1 osoba), nie ustalono (5 przypadków).

Wykres 7. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

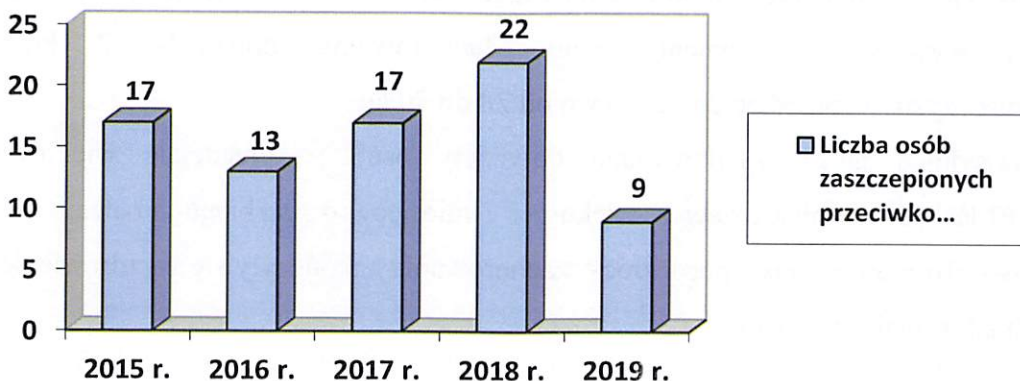
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

W 2019 r. przeprowadzono 170 dochodzeń epidemiologicznych w przypadku pokąsań człowieka przez zwierzę, jest to o 32 dochodzeń epidemiologicznych więcej niż w roku ubiegłym. Szczepienia przeciwko wścieklicznie zalecono 10 osobom. Ogółem 5 osób podjęło szczepienia przeciwko wścieklicznie z uwagi na pokąsanie przez psa, 2 osoby przez kota, 2 osoby przez inne zwierzęta (koń, kuna), 1 osoba odmówiła ww. szczepień. Konieczność szczepień przeciwko wścieklicznie dotyczyło 5 dzieci w przedziale

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

wiekowym od 3-12 lat, pozostałe 5 osób dorosłych dotyczyło przedziału wiekowego 28-44.

Wykres 8. Liczba osób mających kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę i poddanych szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliznie w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

W 2019 r. nie zarejestrowano zachorowań zachorowanie na bąblowicę, natomiast w 2018 roku zarejestrowano 1 na ww. jednostkę chorobową.

7. Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2019 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową o przebiegu zapalenia zatok oraz przewlekłych zakażeń dróg oddechowych, z płuczyn oskrzelowych wyizolowano *Neisseria meningitidis*. Zachorowanie dotyczyło 33-letniego mężczyzny, który po zakończeniu leczenia wyzdrowiał. Chemioprophylaktyką objęto 16 osób, zarówno z otoczenia osób podejrzanych o zachorowanie jak i personelu medycznego.

Tabela 6. Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015 -2019

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2019 r.	2018 r.	2017 r.	2016 r.	2015 r.
Choroba meningokokowa inwazyjna	Ogółem	1	1	3	1	1
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	1	1	0	0
	Posocznice	0	0	2	1	1
	Inna określona i nieokreślona	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU**

8. Inwazyjna choroba pneumokokowa

W roku 2019 w powiecie gnieźnieńskim odnotowano 3 zachorowania wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*, zachorowania zakończyły się wyzdrowieniem, najczęściej bakteria wywoływała zapalenie płuc. Zachorowania dotyczyły 2 kobiet oraz 1 mężczyzny w przedziale wiekowym od 28 do 70 lat.

W poprzednich latach zachorowania dotyczyły osób w przedziale wiekowym 48 do 70 lat, jak również dzieci w wieku 5 i 7 miesięcy, o przebiegu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych jak i posocznicy, zachorowania zakończyły się wyzdrowieniem chorych jak również zgonem.

Tabela 7. Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2019 r.	2018 r.	2017 r.	2016 r.	2015 r.
Choroba pneumokokowa inwazyjna	Ogółem	3	5	1	2	0
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	4	0	0	0
	Posocznice	1	2	1	1	0
	Inna określona i nieokreślona	2	0	0	1	0

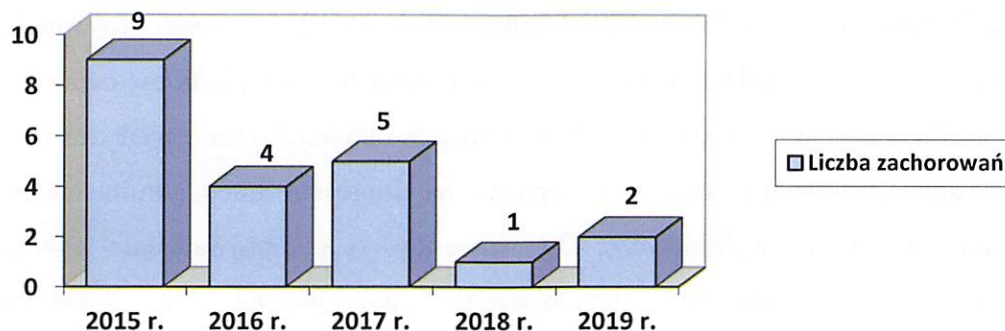
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

9. Krztusiec

W 2019 r. w powiecie gnieźnieńskim zarejestrowano 2 zachorowania na krztusiec, jest to wzrost o 1 przypadek w stosunku do roku ubiegłego, gdzie odnotowano 1 zachorowanie. Zachorowania na krztusiec w okresie od 2015 r. do 2019 r. dotyczyły osób poniżej 19 r.ż. jak i osób dorosłych. Osoby, które zachorowały na krztusiec w 2019 r. to 46-letnia kobieta, która nie posiadała danych o szczepieniu oraz 29-letni mężczyzna, który ostatnią dawkę (szóstą) otrzymał w wieku 6 lat.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Wykres 9. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

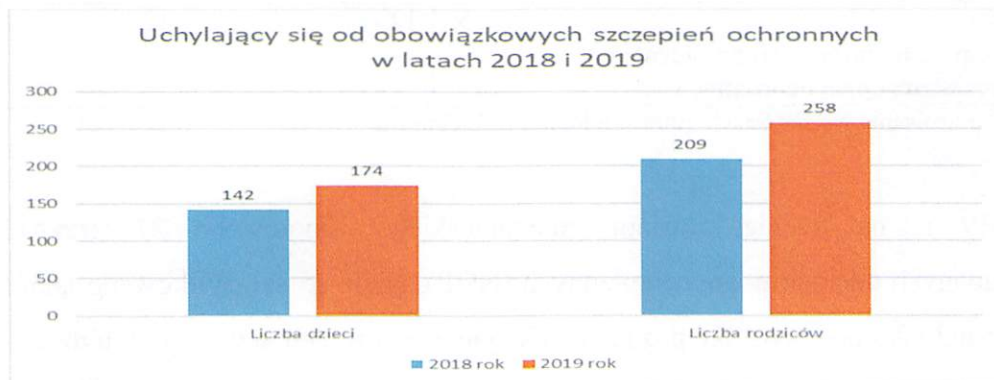
10. Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach na terenie powiatu gnieźnieńskiego – ogniska epidemiczne

W szpitalach, które zgłosiły występowanie ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych zostały powołane Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W 2019 roku zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Gnieźnie 4 ogniska epidemicznych zakażeń szpitalnych. Czynnikiem chorobotwórczym, które wywołały ogniska były bakterie *Klebsiella pneumoniae* NDM, *Clostridium difficile*, *Staphylococcus aureus* MRSA, pozostałe ognisko wywołane zostało przez rotawirusy.

11. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych

Zgodnie z kwartalnym sprawozdaniem z nadzoru nad kartami uodpornienia i osobami uchylającymi się od obowiązkowych szczepień ochronnych na dzień 31.12.2019 r. liczba dzieci niezaszczepionych na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyniosła 174 osoby, co stanowi wzrost o 32 osoby w stosunku do roku ubiegłego.

Wykres 10. Liczba osób uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2018-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

W ramach podjętych działań w 2019 roku wysłano 125 wezwań do rodziców uchylających się od poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, wystosowano 20 upomnień wzywających do realizacji obowiązku szczepień wraz z informacją o zagrożeniu skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, wystawiono 32 tytuły wykonawcze, 30 wniosków o przeprowadzenie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego, wydano 5 postanowień w sprawie stanowiska wierzyciela dotyczące zgłoszonych zarzutów, na które wpłynęło 5 zażaleń do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Ponadto w 2019 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej Gnieźnie wpłynęło 12 wniosków o udostępnienie informacji publicznej w zakresie szczepień ochronnych.

Tabela 8 Działania podjęte w 2019 r. w celu egzekwowania obowiązku szczepień.

	2018	2019
Liczba wezwań do rodziców uchylających się od poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym	182	125
Liczba upomnień wzywających do realizacji obowiązku szczepień	31	20
Liczba tytułów wykonawczych	21	32
Liczba wniosków o przeprowadzenie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego	19	30
Postanowienia w sprawie stanowiska wierzyciela dotyczące zgłoszonych zarzutów	8	5
Zażalenia do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na postanowień w sprawie stanowiska wierzyciela dotyczące zgłoszonych zarzutów	4	5
Wnioski o udostępnienie informacji publicznej w zakresie szczepień ochronnych	12	12

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gnieźno

W 2019 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego zanotowano 27 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), gdzie 25 sklasyfikowano jako NOP łagodne a 2 jako poważne. Niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u dzieci oraz 1 osoby dorosłej.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK**

Tabela 9. Ilość niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2018-2019 wg chorób przeciwko, którym wykonano szczepienie.

	gruźlica	WZW B	HIB	Poliomyelitis	Tężec	Błonica	Krzusiec	Odra	Świnka	Różyczka	Pneumokoki	Meningokoki	Rotawirusy
2018	1	7	10	12	15	15	15	0	0	0	8	3	2
2019	1	8	14	11	19	19	18	3	3	3	8	4	0

Zródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

Tabela 10. Ilość niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2018-2019 z podziałem na rodzaje odnotowanych NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły.

Rok sprawozdawczy	NOP - łagodny		NOP - poważny	NOP - ciężki
	Rok urodzenia	Liczba NOP	Liczba NOP	Liczba NOP
2018	2013	4	-	-
	2017	6	1	1
	2018	7	-	-
2019	2001	1	-	-
	2013	2	-	-
	2014	2	-	-
	2017	6	1	-
	2018	11	1	-
	2019	3	-	-

Zródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE Gniezno

W roku 2019 skontrolowano 26 punktów szczepień znajdujących się na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Przeprowadzone kontrole obejmowały ocenę dokumentacji, wykonawstwa szczepień oraz warunki przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych. Stwierdzono, iż w skontrolowanych placówkach przestrzegane są wymogi dotyczące zachowania łańcucha chłodniczego przechowywania szczepionek. Przeprowadzone kontrole wykazały, iż 21 spośród 26 skontrolowanych placówek posiada komputerowy rejestrator temperatury z powiadomieniem SMS w przypadku przekroczenia zaprogramowanego progu temperaturowego. W porównaniu z rokiem 2018 r. liczba ta wzrosła o 5. Kontrole wykazały, iż 10 spośród 21 placówek posiadających rejestrator temperatury znajduje się na terenie Gniezna, natomiast 11 na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Kontrole wykazały, iż 5 placówek nie posiada

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

rejestratora temperatury (wszystkie na terenie miasta Gniezna). Wydano zalecenia pokontrolne dotyczące zapewnienia urządzeń w zakresie ww. monitoringu przechowywania preparatów szczepionkowych. W placówkach, które nie posiadają rejestratora temperatura przechowywania szczepionek monitorowana jest w dni pracujące i w dni wolne od pracy. W trakcie kontroli wydano zalecenia pokontrolne dotyczące konieczności prowadzenia przeglądów technicznych urządzeń chłodniczych przeznaczonych do przechowywania preparatów szczepionkowych.

12. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych.

- Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w porównaniu do roku ubiegłego kształtowała się w sposób zróżnicowany.
- Zarejestrowano 79 przypadków zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej. Stanowi to spadek o 78 przypadków w stosunku do roku ubiegłego.
- W 2019 r. zarejestrowano ogółem 53023 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę – jest to o 6856 przypadków mniej w porównaniu do roku ubiegłego.
- W 2019 r. podobnie jak i w roku ubiegłym zarejestrowano 1 potwierdzony przypadek zachorowania na odrę oraz 2 podejrzenia wystąpienia zakażenia wirusem tej choroby.
- W 2019 r. zarejestrowano 2 zachorowania na krztusiec, co stanowi 2 krotny wzrost w stosunku do roku ubiegłego.
- W zakresie zachorowań na ospę wietrzną zarejestrowano 1067 przypadków co stanowi ponad 2 krotny wzrost w porównaniu do roku ubiegłego.
- W roku 2019 zarejestrowano 10 przypadków zachorowań na boreliozę, co stanowi dwukrotny spadek w stosunku do roku ubiegłego.
- W roku 2019 odnotowano 19 przypadków zachorowań na prątkującą postać gruźlicy, co w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi wzrost o 4.
- Stwierdzono 1 ognisko zatrucia pokarmowego, co w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi spadek o 3 ogniska mniej.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

- Na dzień 31.12.2019 r. liczba dzieci niezaszczepionych na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyniosła 174 osoby, co stanowi wzrost o 32 osoby w stosunku do roku ubiegłego.
- W roku 2019 odnotowano wystąpienie 27 niepożądanych odczynów poszczepiennych, co w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi wzrost o 8.
- W roku 2019 przeprowadzono 174 kontrole sanitarne w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz w placówkach lecznictwa zamkniętego. W 16 placówkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji, antyseptyki, sterylizacji oraz w zakresie kontroli funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych.

Kierownik Sekcji Epidemiologii

mgr Dorota Andrzejewska
Specjalista w Dziedzinie Zdrowia
Publicznego

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU**

**Jakość wody przeznaczonej
do spożycia przez ludzi**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Zaopatrzenie ludności w wodę

W roku 2019 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) prowadzono monitoring jakości wody oraz działalność nadzorową uwzględniającą interwencje odbiorców wody. Zakres badań wody obejmował zarówno badania: mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne oraz badania stężeń substancji promieniotwórczych w wodzie. Badania jakości wody do spożycia wykonywały laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stosownie do ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 ze zm.).

Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Gnieźnie harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane do tutejszego organu. Weryfikowano terminowość ich przekazywania, analizowano wyniki badań jakości wody, w konsekwencji określano przydatność wody do spożycia. W sytuacji, gdy woda nie odpowiadała wymaganiom, monitorowano podejmowanie przez producentów wody działań naprawczych mających na celu przywrócenie jakości wody do wymagań ww. rozporządzenia.

1.1 Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim

W roku 2019 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 39 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę (1 mniej niż w roku 2018):

- o produkcji < 100 m³/d – 9
- o produkcji od 101 -1000 m³/d – 26
- o produkcji od 1001 -10000 m³/d – 4
- o produkcji od 10001 - 100000 m³/d – 0

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

W marcu 2019 r. zlikwidowano wodociąg zakładowy w Grotkowie, mieszkańcy Grotkowa, dotychczas korzystający z wody produkowanej przez ten wodociąg, są zaopatrywani w wodę z wodociągu wiejskiego Jarząbkowo.

Wodociągi o produkcji od 101 do 1000 m³/d są jednym z głównych źródeł zaopatrzenia w wodę ludności z terenu powiatu gnieźnieńskiego stanowią ponad 60% wszystkich zewidencjonowanych urządzeń wodociągowych.

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały bez większych zastrzeżeń. Wszystkie wodociągi poddane zostały kontroli oraz ze wszystkich obiektów wodnych zostały pobrane próbki wody do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem poboru próbek wody do spożycia na rok 2019. W roku 2019 przeprowadzono 47 kontroli stacji uzdatniania wody (tj. o 3 kontrole mniej niż w roku 2018) i na tej podstawie oceniono, że ich stan sanitarno-techniczny był w zdecydowanej większości dobry. W przypadku stwierdzenia uchybień technicznych, były one sukcesywnie usuwane przez zarządzających obiektami. W związku ze stwierdzeniem podczas kontroli nieprawidłowości sanitarno-technicznych wydano 7 decyzji merytorycznych (3 zarządzające i 4 prolongaty).

Tabela 11. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urządzeń dostarczających wodę			Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
	wg ewidencji w roku	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	łącznie	odpowiadającą wymaganiom
≤100	9	9	9	2,955	2,955
101-1000	26	26	26	41,728	41,728
1001-10000	4	4	4	96,385	96,385
10001-100000	0	0	0	0	0
>100000	0	0	0	0	0
SUMA	39	39	39	141,068	141,068

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej PSSE Gniezno

* Liczba obiektów, które odpowiadają (w tym warunkowo odpowiadają) wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie oceny jakości wody produkowanej przez urządzenia dostarczające wodę.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

W roku 2019 ogółem w ramach prowadzonej kontroli urzędowej **pobrano do badań 287 próbek wody** (15 więcej niż w roku 2018), z tego w miastach 87, a na wsiach 200. Przedsiębiorstwa wykonując zadanie kontroli wewnętrznej **pobrały 396 próbek** (51 więcej niż w roku 2018), z tego 120 w miastach i 276 na wsiach.

1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych

W 2019r. na bieżąco analizowano wyniki badań wody przeznaczonej do spożycia, wykonanych zarówno w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną, jak również otrzymane od podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę. W zależności od wyników podejmowano działania zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294)

Podwyższone wskaźniki bakteriologiczne w ciągu całego roku odnotowano sporadycznie, a czas trwania przekroczeń był krótkotrwały. Dotyczyło to stwierdzenia bakterii grupy coli lub bakterii zimnolubnych, które nie stanowią zagrożenia dla zdrowia konsumentów lecz sygnalizują problemy na etapie uzdatniania wody. Po zawiadomieniu przedsiębiorstw podejmowane były niezwłocznie działania naprawcze, takie jak płukanie i/lub dezynfekowanie odcinków sieci wodociągowej oraz urządzeń uzdatniających, intensyfikowanie płukania złóż filtracyjnych, co skutkowało poprawą jakości wody.

Najczęstsze przekroczenia prawidłowej jakości wody do spożycia dotyczyły parametrów fizyko-chemicznych: mętności, barwy oraz związków żelaza i manganu. W przypadku stwierdzenia przekroczeń tych parametrów niezwłocznie informowano producenta wody, który podejmował działania naprawcze w celu uzyskania poprawy jakości wody. Jeśli podjęte działania nie skutkowały poprawą, egzekwowano doprowadzenie jakości wody do wymagań ww. rozporządzenia drogą postępowania administracyjnego w stosunku do producenta wody. Na jeden wodociąg wydano decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia z uwagi na przekroczenie parametru manganu, na 1 wodociąg wydano decyzję przedłużającą termin doprowadzenia wody do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) również w związku z przekroczeniem manganu.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

W obydwu przypadkach po podjętych przez zarządzających wodociągami działaniach naprawczych uzyskano prawidłową jakość wody.

Podkreślić należy, że są to parametry wskaźnikowe, które nie mają bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumenta, są jednak ważnym wskaźnikiem potencjalnej obecności zanieczyszczeń, które mogłyby mieć wpływ na zdrowie, a także sygnalizują zmiany w jakości wody ujmowanej, nieprawidłowości w procesie uzdatniania, bądź wskazują na tendencję tworzenia się ubocznych produktów dezynfekcji wody.

W związku ze sprawowanym nadzorem i stwierdzonymi przekroczeniami zostały wydane 2 decyzje administracyjne zobowiązujące do poprawy jakości wody i 37 decyzji płatniczych. Ponadto wystawiono 191 ocen jakości wody stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz 8 ocen okresowych półrocznych i 35 ocen okresowych rocznych.

Stan zwodociągowania powiatu wynosi 99,93 %, w przeliczeniu na mieszkańców miast i wsi przedstawia poniższa tabela

Tabela 12. Stan zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego w 2019r.

Liczba ludności miejskiej					
ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
84 935	100	84 935	100	0	0
Liczba ludności wiejskiej					
ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
56 228	100	56 133	99,83	95	0,17

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej PSSE Gniezno

1.3 Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294) wskazuje na konieczność badania ciepłej wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

W roku 2019 pobrano 12 prób wody do badań w kierunku *Legionella* sp. z instalacji wody ciepłej. Badania przeprowadzono zgodnie z planem rocznym: z jednej placówki zapewniającej całodobową opiekę, z jednej innej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, z jednego szpitala. Ponadto pobrano 2 próby wody ciepłej w ramach kontroli urzędowej oraz 26 próbek wody ciepłej na zlecenie w placówce przedszkolnej w Gnieźnie, w której przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella* sp. stwierdzano już w roku 2018.

W dwóch placówkach, w których pobrano próbki wody zgodnie z planem rocznym oraz w jednej placówce nadzorowanej poza planem stwierdzano przekroczenia dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella* sp. Każdorazowo natychmiast informowano dyrektorów placówek oraz organ założeń, którzy podejmowali działania naprawcze polegające na przeglądach technicznych instalacji, przegrzewaniu wody powyżej 60°C i spuszczeniu systematycznie wody. W celu potwierdzenia skuteczności przeprowadzonych działań naprawczych pobierano kolejne próby wody, które wykazały znikome skażenie ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp. wskazujące, iż system jest pod kontrolą i nie wymaga podjęcia specjalnych działań. W jednym z obiektów wydano dwie decyzje (w tym 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności) zarządzające doprowadzenie jakości wody do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Prowadzono nadzór epidemiologiczny polegający min. na kontrolowaniu wykonywania przez placówkę zarządzeń wystawionych decyzji oraz pobieraniu prób wody ciepłej i ocenianiu jej jakości.

2. Podsumowanie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

- W 2019 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowało 39 wodociągów (1 mniej niż w roku 2018), które dostarczały wodę do spożycia o dobrej jakości pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym. Podobnie jak w roku 2018 występowały incydentalne przypadki przekroczeń norm fizykochemicznych i mikrobiologicznych w pobranych próbkach wody, które w wyniku podjętych

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

skutecznych działań naprawczych przez zarządzających wodociągami zostały usunięte i nie stanowiły istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów.

- W marcu 2019 r. zlikwidowano wodociąg zakładowy w Grotkowie, mieszkańcy Grotkowa, dotychczas korzystający z wody produkowanej przez ten wodociąg, są zaopatrywani w wodę z wodociągu wiejskiego Jarząbkowo.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

**Pływalnie, kąpieliska
i miejsca okazjonalnie
wykorzystywane do kąpieli**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

1. Pływalnie

W roku 2019, podobnie jak w roku poprzednim, pod nadzorem znajdowała się [REDAKTOWANO] Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawowała nadzór nad jakością wody, a także nadzorowała warunki higieniczno-sanitarne i stan techniczny pomieszczeń basenowych, zaplecza technicznego oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

Ogółem w 2019 r. **pobrano do badań 57 próbek wody w ramach kontroli urzędowej** (3 próbki mniej niż w roku 2018) **oraz 148 próbek w ramach kontroli wewnętrznej** (11 mniej niż w roku 2018) prowadzonej przez zarządzającego obiektem. Wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) nie spełniały 44 zbadane próbki. Stwierdzano przekroczenia zarówno parametrów mikrobiologicznych, takich jak: ogólna liczba mikroorganizmów w $36^{\circ}\pm 2^{\circ}\text{C}$, jak i parametrów fizykochemicznych, takich jak: chloroform, Σ THM, utlenialność, chlor związany. W przypadku pogorszenia jakości wody basenowej natychmiast informowano zarządzającego obiektem oraz zalecano przeprowadzenie działań naprawczych, prowadzących do poprawy jej jakości. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydano 9 decyzji płatniczych.

W 2019 r. zgodnie z zaplanowanym i realizowanym harmonogramem badania wody na pływalni pobrano 37 prób wody do badań w kierunku obecności *Legionella* sp. W 6 próbach pobranych w ramach kontroli wewnętrznej wykazano przekroczenia dopuszczalnych wartości ww. bakterii. Zarządzający pływalnią podejmował natychmiastowo działania naprawcze, mające na celu usunięcie zanieczyszczenia tj: chlorowanie szokowe, płukanie filtrów i czyszczenie zbiornika wyrównawczego, co skutkowało osiągnięciem prawidłowej jakości wody w kolejnych badaniach.

W 2019 r. przeprowadzono 2 kontrole stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektu, podczas których nie wykazano nieprawidłowości. Nie notowano skarg użytkowników.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gnieźnie dokonał zbiorczej rocznej oceny, czy woda na pływalni odpowiada wymaganiom, wskazując w niej, że niezbędna jest poprawa w zakresie zapewnienia zgodnych z ww. rozporządzeniem

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

wartości parametrów fizykochemicznych w wodzie, szczególnie w zakresie najczęściej przekraczanych parametrów, tj. chloru związanego oraz chloroformu.

2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpeli

Na terenie powiatu w 2019 r. funkcjonowały 3 kąpieliska raportowane do UE (1 mniej niż w 2018 roku):

- Kąpielisko Skorzęcin;
- Kąpielisko Winiary;
- Kąpielisko na Języku w Kłecku

Ponadto w 2019 roku uruchomiono 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli: Plaża Imiołki w gm. Kiszkowo. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli: Plaża Rybno Wielkie, pomimo podjętej przez Radę Miejską Gminy Kiszkowo uchwały w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli i dokonany zgłoszeniu do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie, nie zostało uruchomione. W 2018 roku nie funkcjonowały miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Skontrolowano wszystkie zewidencjonowane kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, przeprowadzono łącznie 13 kontroli. Stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Wszystkie kąpieliska zostały prawidłowo oznakowane. Posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpeli, sanitariaty, kosze na odpady, pomosty, wyznaczoną strefę na plaży do rekreacji, a także zapewnioną opiekę ratowników.

Kontrola i ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli w sezonie 2019 roku była prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, tj. rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255).

Pobrano 19 próbek wody do badań laboratoryjnych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie (3 próbki wody w ramach kontroli urzędowej oraz 16 próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej). Jakość wody we wszystkich nadzorowanych obiektach przez cały sezon była przydatna do kąpeli.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

W ramach kontroli urzędowej, zarówno w kąpieliskach jak i miejscach wykorzystywanych do kąpieli, w oparciu zarówno o badania własne jak i te przekazane przez organizatorów PPIS w Gnieźnie dokonywał bieżącej oceny jakości wody. Wydano 19 ocen jakości wody (16 ocen bieżących oraz 3 oceny sezonowe).

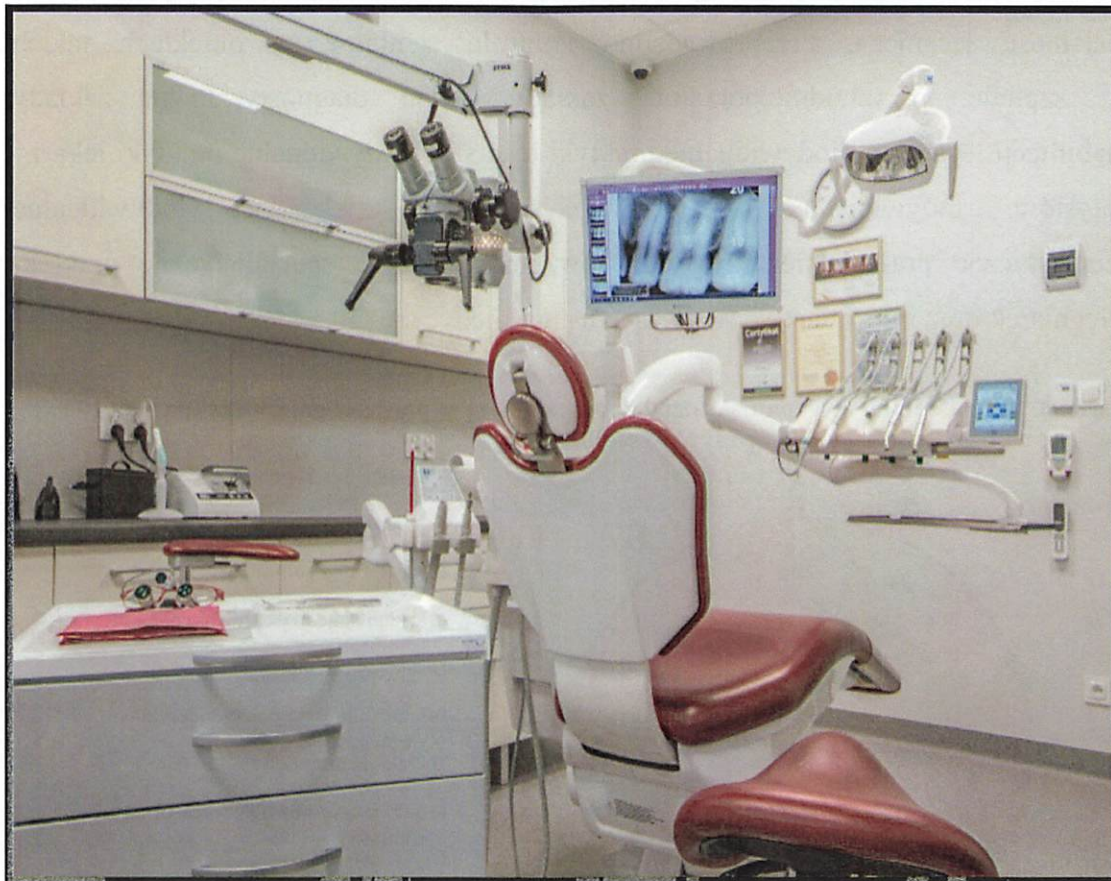
Klasyfikacja jakości wody została wykonana dla 2 kąpielisk, tj.: kąpieliska Skorzęcin i kąpieliska Winiary z uwagi na dostępność pełnych zestawów danych o jakości wody niezbędnych do przyporządkowania kąpielisk do poszczególnych klas jakości wody. Ww. kąpieliska sklasyfikowano jako doskonałe. W kąpielisku Na Języku w Kłęcku nie przeprowadzono klasyfikacji jakości wody z uwagi na fakt, iż kąpielisko powstało w 2018 r. (wcześniej funkcjonowało jako miejsce wykorzystywane do kąpieli), w związku z czym nie posiadało wystarczającego zestawu danych o jakości wody obejmującego cztery sezony kąpielowe.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego na bieżąco prowadzony był Serwis kąpieliskowy Departamentu Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody oraz wydawane były komunikaty dotyczące jakości wody w kąpielisku, dostępne na stronie internetowej PSSE w Gnieźnie.

3. Podsumowanie nadzoru nad kąpieliskami, miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli i pływalnią.

- Jakość wody we wszystkich nadzorowanych kąpieliskach, podobnie jak w roku 2018, przez cały sezon kąpielowy była przydatna do kąpieli.
- W roku 2019 uruchomiono 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, którego stan sanitarno-techniczny i jakość wody nie budziły zastrzeżeń.
- Niezbędna jest poprawa jakości wody na pływalni w zakresie zapewnienia zgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) wartości parametrów wodzie, szczególnie w zakresie najczęściej przekraczanych parametrów tj. chloru związanego i chloroformu.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK**

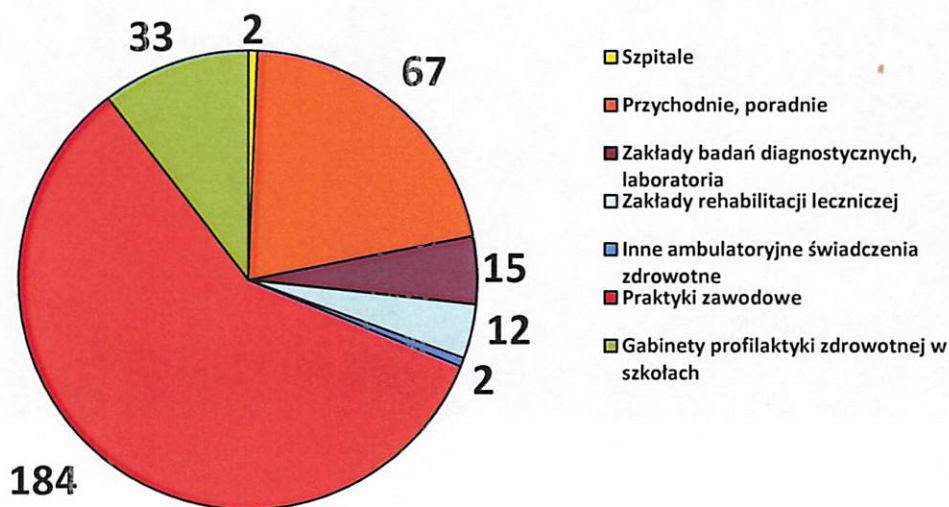
**Stan sanitarny podmiotów
wykonujących działalność
lecniczą**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2019 r. działało 315 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzono kontrole sanitarne w obiektach takich jak: szpitale, przychodnie/poradnie, zakłady badań diagnostycznych, zakłady rehabilitacji leczniczej, indywidualne praktyki lekarskie, indywidualne praktyki lekarzy dentystów, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów, indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek oraz inne obiekty świadczące usługi medyczne.

Wykres 11 Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej PSSE Gniezno

Kontrole ww. obiektów przeprowadzono w zakresie stanu sanitarno-technicznego i higienicznego pomieszczeń z uwzględnieniem zagadnień dezynfekcji i sterylizacji, gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami medycznymi, postępowania z bielizną czystą i brudną. Skontrolowano również dokumentację, w tym procedury medyczne, raport o bezpieczeństwie i higienie pracy w zakresie zranień ostrymi narzędziami przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, aktualność badań do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu oraz przestrzeganie przepisy ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku *o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych*.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

Tabela 13. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.

Rodzaj placówki	Liczba obiektów w ewidencji	Skontrolowano	% obiektów skontrolowanych	% obiektów ze złym stanem
Szpitala	2	2	100	0
Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie	67	56	83,58	0
Inne ogółem	2	1	50	0
Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	15	5	33,33	0
Zakłady rehabilitacji leczniczej	12	12	100	0
Indywidualne praktyki lekarskie	9	0	0	0
Indywidualne praktyki lekarzy dentyków	30	8	26,67	0
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie	91	8	8	0
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków	10	3	30	0
Grupowe praktyki lekarskie	1	1	100	0
Indywidualne praktyki pielęgniarek	7	0	0	0
Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	33	31	93,94	0
Grupowe praktyki pielęgniarek	17	0	0	0
Inne	19	14	73,68	0
RAZEM	315	141	44,8	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej PSSE Gniezno

Skontrolowano 141 obiektów (11 mniej niż w roku 2018), w tym: 2 szpitale, 56 przychodni/poradni, 1 Międzynarodowe Centrum Dializ, 4 pracownie rentgenodiagnostyki, 1 pracownię tomografii komputerowej, 12 zakładów rehabilitacji leczniczej, 8 indywidualnych praktyk lekarzy dentyków, 8 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, 3 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków, 1 grupową praktykę lekarską, 31 indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarek (w gabinetach higieny szkolnej) oraz 14 innych obiektów świadczących usługi medyczne. Łącznie w tych obiektach Sekcja Higieny Komunalnej przeprowadziła 144 kontrole – lecznictwo otwarte, 6 kontrole – lecznictwo zamknięte. Z roku na rok stan

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

higieniczno-sanitarny i techniczny kontrolowanych obiektów wykonujących działalność leczniczą ulega poprawie.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli wydano łącznie 6 decyzji merytorycznych (w tym 2 decyzje na obiekty lecznictwa zamkniętego), tj. o 8 mniej niż w 2018 roku.

2. Lecznictwo otwarte

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2019 roku prowadziło działalność 313 placówek lecznictwa otwartego. Skontrolowano przychodnie, ośrodki, poradnie publiczne i niepubliczne oraz gabinety rehabilitacji leczniczej na terenie miasta i gminy Gniezno wszystkie placówki spełniają wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. (Dz. U. z 2019 r. poz. 595)

Stan sanitarno-techniczny placówek jest dobry. Pośród tej grupy obiektów nieprawidłowości higieniczno-sanitarne oraz techniczne stwierdzono w 3 placówkach. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w obiektach lecznictwa otwartego to: nieprawidłowy stan ścian i sufitów w gabinetach oraz pomieszczeniach pomocniczych, zły stan techniczny mebli i wyposażenia placówek. Nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi stwierdzono łącznie w 3 placówkach, a dotyczyły one: braku pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego, braku środka do dezynfekcji rąk w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego, zbyt długiego czasu przechowywania odpadów w miejscu ich wytworzenia, braku właściwego transportu odpadów medycznych z gabinetów do lodówki, braku oznakowania identyfikującego pojemniki i worki z odpadami medycznymi w gabinetach, braku odpowiedniego koloru worka, w którym znajdowały się odpady medyczne. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje administracyjne. W placówkach stosowana jest bielizna jednorazowa (podkłady na kozetki, fartuchy ochronne) oraz wielokrotnego użytku (odzież ochronna, parawany). Czysta bielizna jest przechowywana w wydzielonych zamykanych szafach, z zachowaniem rozdziału odzieży ochronnej (służbowej) i prywatnej.

W roku 2019 zgłoszono 1 interwencję na przychodnię podstawowej opieki zdrowotnej, w związku z którą przeprowadzono kontrolę sanitarną. Zgłoszona interwencja dotyczyła niewłaściwego postępowania personelu medycznego i nie przestrzegania procedur

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIENSKIEGO ZA 2019 ROK

higieniczny. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne.

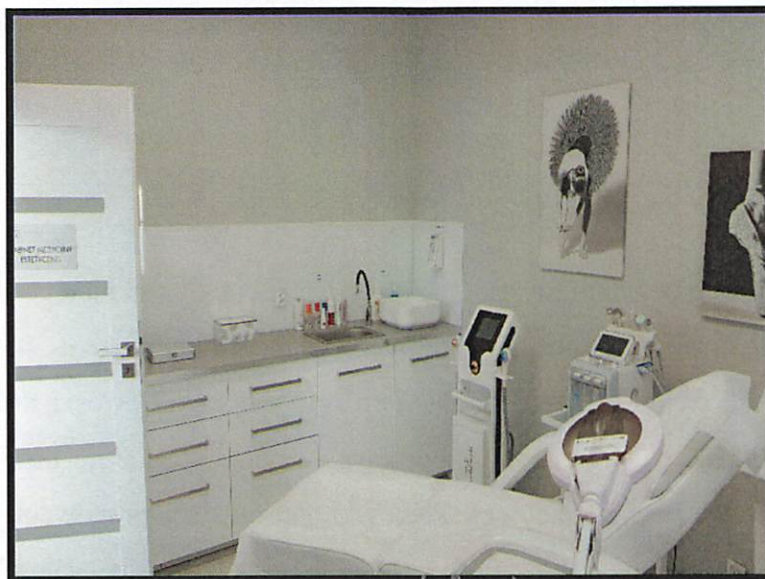
3. Lecznictwo zamknięte

W 2019 r. w ewidencji odnotowano 2 obiekty lecznictwa zamkniętego, tj. 2 szpitale. Przeprowadzono łącznie 6 kontroli sanitarnych (tak samo jak w roku 2018). W trakcie bieżącego nadzoru w jednej placówce stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego pomieszczeń. W ramach podjętych działań, podobnie jak w roku 2018, wydano 2 decyzje administracyjne. Placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury zapobiegające zakażeniom i zachorowaniom na choroby zakaźne. W nadzorowanych szpitalach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi, sprzątnięcia i dezynfekcji powierzchni oraz utrzymania czystości bieżącej pomieszczeń.

4. Podsumowanie dotyczące podmiotów wykonujących działalność leczniczą

- W roku 2019 pod nadzorem znajdowało się 315 obiektów tj. 2 obiekty więcej niż w roku poprzednim.
- Przeprowadzono w nich 150 kontroli, 29 mniej niż w roku 2018.
- W 2019 r. nastąpił spadek wydanych decyzji zarządzających, co świadczy o systematycznej poprawie stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych obiektów. Wydano 6 decyzji zarządzających, tj. o 8 mniej niż w roku 2018 oraz 9 decyzji płatniczych, tj. 15 mniej niż w 2018 r.

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIĘŻNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU**

**Stan sanitarny obiektów
użyteczności publicznej**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego. Kontrolę stanu sanitarnego w 2019 r. przeprowadzono w 424 obiektach użyteczności publicznej spośród 578 ujętych w ewidencji. Kontrolą zostały objęte:

- **obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe)** – skontrolowano 26 spośród 31 ujętych w ewidencji, co stanowi 83,9%,
- **inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie** – skontrolowano 22 spośród 35 ujętych w ewidencji, co stanowi 62,9%,
- **zakłady fryzjerskie** – skontrolowano 108 spośród 140 ujętych w ewidencji, co stanowi 77,1%,
- **zakłady kosmetyczne** – skontrolowano 62 spośród 106 ujętych w ewidencji, co stanowi 58,5%,
- **zakłady tatuażu** – skontrolowano 3 spośród 10 ujętych w ewidencji, co stanowi 30 %,
- **zakłady odnowy biologicznej** – skontrolowano 11 spośród 18 ujętych w ewidencji, co stanowi 61,1%,
- **inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu** – skontrolowano 26 spośród 39 ujętych w ewidencji, co stanowi 67%,
- **ustępy publiczne i ogólnodostępne** – skontrolowano 10 spośród 14 ujętych w ewidencji, co stanowi 71,4%,
- **plywalnie** – skontrolowano 1 spośród 1 ujętej w ewidencji, co stanowi 100 %,
- **domy dla bezdomnych, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę** – skontrolowano 14 spośród 14 ujętych w ewidencji, co stanowi 100%,
- **dworce autobusowe, kolejowe** – skontrolowano 5 spośród 5 ujętych w ewidencji, co stanowi 100%,

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

- **tereny rekreacyjne** (tereny zabaw dzieci, ogródki jordanowskie, parki, zieleńce) – skontrolowano 27 spośród 29, co stanowi 93,1%,
- **cmentarze i domy pogrzebowe** – skontrolowano 36 spośród 37, co stanowi 97,3%,
- **zakłady karne** – skontrolowano 1 spośród 1, co stanowi 100%,
- **inne obiekty użyteczności publicznej** – skontrolowano 72 spośród 98, co stanowi 73,5%, w tym: parkingi, stacje paliw, obiekty sportowe, boiska, stadion, hale sportowe, kino, teatr, domy kultury, pralnie.

Ponadto kontrolą objęto **środki transportu**, w tym środki zbiorowego transportu publicznego: autobusy komunikacji miejskiej, a także samochody do przewozu chorych, samochody do przewozu zwłok i samochody do przewozu bielizny – ogółem skontrolowano 16 pojazdów.

2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów

2.1 Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe)

W 2019 r. skontrolowano ok. 84% obiektów znajdujących się w ewidencji Powiatowej Stacji. Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano natomiast doraźnie zalecenia dotyczące m. in.: zapewnienia w obiektach środków dezynfekcyjnych, naprawy wentylacji w pokoju hotelowym, zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego podkładów, pokrowców, materaców oraz przeprowadzania częstszej ich dezynfekcji, zapewnienia właściwych warunków przechowywania czystej bielizny pościelowej. W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajdują się **22 hotele**: 16 w miastach oraz 6 w gminach, skontrolowano 18 z nich.

Krótką charakterystyką obiektów hotelowych:

- odpady stałe gromadzone są w zamykanych pojemnikach, właściciele mają podpisane umowy na odbiór odpadów, nie stwierdzono nieprawidłowości;
- gospodarka ściekowa nie budziła zastrzeżeń – ścieki odprowadzane są do kanalizacji w 17 obiektach, w 1 do zbiornika bezodpływowego; wszystkie obiekty mają podpisane umowy z przedsiębiorstwami komunalnymi na odbiór ścieków;
- zaopatrzenie w wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, ciepła woda z własnych urządzeń grzewczych;

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

- bielizna brudna jest prana w pralniach usługowych – 15 obiektów lub w pralni zakładowej – 3 objekty; bieliznę czystą przechowuje się w wydzielonych magazynkach na regałach, czysta i brudna bielizna transportowana jest pojazdami pralni;
 - nie stwierdzono zaniedbań i braków w zakresie zaopatrzenia w środki higieniczne i czystościowe oraz w sposobie utrzymania porządku w magazynkach porządkowych.
 - 12 obiektów przystosowanych jest do pobytu osób niepełnosprawnych, posiadają windy lub wydzielone pokoje na parterze, wejście bez barier architektonicznych lub urządzono specjalne podjazdy do wózków;
 - atrakcje: tereny wokół hoteli zagospodarowane zielenią, tj.: parki, aleje spacerowe, jezioro, plaża, korty tenisowe, stawy oraz kręgielnia, sauna, basen, jacuzzi
- W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajdują się **3 motele**: 1 w mieście i 2 w gminach, wszystkie skontrolowano w 2019 r. Obiekty te zaopatrzone są w wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, ścieki odprowadzane są do kanalizacji. Odpady komunalne gromadzone i usuwane prawidłowo. Brudna bielizna, a także koce i kołdry prana jest w pralniach usługowych, objekty posiadają wydzielone miejsca do przechowywania bielizny i środków czystościowych, których ilości są wystarczające. W motelach do dyspozycji gości jest 61 miejsc noclegowych. Teren wokół moteli zagospodarowany jest zielenią, tj. aleje spacerowe.

Pod nadzorem znajduje się **1 pensjonat**. Jest on zaopatrzony w wodę z wodociągu sieciowego, ścieki odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego, natomiast odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach i odbierane przez uprawnioną firmę komunalną na podstawie zawartej umowy. Pensjonat jest obiektem sezonowym, dysponuje 14 pokojami z 109 miejscami noclegowymi. Łazienki z natryskami, toalety w pokojach. Wydzielone są miejsca do przechowywania bielizny czystej i brudnej oraz sprzętu porządkowego, którego przechowywanie jest właściwe. Bielizna prana jest w pralni usługowej. Stan sanitarno-techniczny i higieniczny obiektu dobry. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W otoczeniu pensjonatu znajduje się parking i alejki spacerowe, zieleń zadbana, plac zabaw, altana oraz miejsce do grillowania.

W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajdują się **3 kempingi**. Skontrolowano 2, gdyż jeden obiekt (domki letniskowe) został wydzierżawiony osobom prywatnym.

Skontrolowane objekty są zaopatrzone w wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, nieczystości płynne odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. Odpady stałe gromadzone są w pojemnikach na terenie ośrodków, później odbierane przez firmy

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU

komunalne. Bielizna czysta i brudna oraz środki czystości i sprzęt porządkowy gromadzone są w wydzielonych magazynkach. Bielizna brudna prana jest w pralni ogólnodostępnej (1) lub we własnym zakresie (1), kołdry i poduszki są poddawane dezynfekcji. W obiektach nie podjęto przed sezonem prac remontowo-modernizacyjnych.

Atrakcje: plac zabaw dla dzieci, wydzielone miejsca na ognisko oraz boisko do gry w siatkówkę, ogródek z ławkami i altaną, rowery, rowery wodne, kajaki, łodzie, w pobliżu zlokalizowane punkty gastronomiczne.

Stan sanitarny i utrzymanie obiektów i otoczenia nie budziło zastrzeżeń.

Pod nadzorem znajdują się 2 pola biwakowe: Borzątw i Skorzęcin, które skontrolowano. Pola biwakowe zaopatrzone są w wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, ścieki odprowadzane się do zbiorników bezodpływowych. Odpady komunalne gromadzone są na terenie obiektów w rozstawionych na całym terenie pojemnikach, wywożone przez firmy komunalne, z którymi podpisane są stosowne umowy. Zaopatrzenie w środki czystościowe jest wystarczające. Wyznaczone są stanowiska biwakowania z możliwością korzystania z prądu. Pola namiotowe są dobrze wyposażone i utrzymane, z dostępem do skanalizowanych ubikacji i natrysków, choć standard tych pomieszczeń jest niski. Utrzymanie terenów nie budziło zastrzeżeń.

2.2 Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajduje się 35 obiektów: 10 w miastach i 25 w gminach. W skontrolowanych 22 obiektach stwierdzono:

- odpady komunalne gromadzone są prawidłowo i odbierane przez uprawnione firmy, wszystkie podmioty mają podpisane stosowne umowy;
- ścieki odprowadzane są do kanalizacji (15) oraz do zbiorników bezodpływowych (7);
- bielizna brudna i czysta gromadzona jest w wydzielonych do tego celu miejscach, natomiast prana jest we własnym zakresie (11) lub usługowo w pralniach ogólnodostępnych (11);
- zaopatrzenie w środki czystościowe i dezynfekcyjne jest wystarczające, a sposób gromadzenia sprzętu porządkowego prawidłowy;
- tereny zagospodarowane zielenią, wytyczone utwardzone aleje, stawy, w pobliżu zlokalizowane punkty gastronomiczne.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

W roku 2019 wydano zalecenia pokontrolne w 13 obiektach. Zalecenia dotyczyły: zapewnienia właściwych warunków przechowywania bielizny czystej, zapewnienia środków dezynfekcyjnych do powierzchni dotykowych, przedstawienia dokumentacji zdrowotnej personelu, a także dokumentów potwierdzających dezynfekcję kołder i poduszek, odbiór odpadów komunalnych i wykonanie usług pralniczych. Wśród tej grupy obiektów nadzorem sanitarnym objęto **18 gospodarstw agroturystycznych**.

W bieżącym roku sprawozdawczych w obiektach agroturystycznych nie wykonywano prac remontowych. Do atrakcji zapewnionych przez właścicieli należą: możliwość jazdy konnej, w tych zlokalizowanych przy jeziorach korzystanie ze sprzętu wodnego (rowery wodne, łódki), możliwość wędkowania, w niektórych urządzono korty tenisowe i boiska do siatkówki. Ponadto część obiektów ma dostęp do plaży oraz wydzielone miejsca do grillowania, miejsca na ognisko i place zabaw dla dzieci.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień sanitarnych i technicznych.

2.3 Ustępy publiczne

W ewidencji znajduje się 13 ubikacji publicznych: 10 w miastach i 3 na terenach wiejskich. Skontrolowano 9 z nich. Zakres kontroli obejmował m.in.: zaopatrzenie w wodę ciepłą i zimną, stan techniczny oraz utrzymanie czystości i prawidłowość dezynfekcji urządzeń i pomieszczeń, gospodarkę ściekową i odpadową. Stan techniczny i higieniczny ubikacji publicznych w miastach ocenia się jako dobry, 5 ubikacji przystosowanych jest dla osób niepełnosprawnych. Sprzęt porządkowy przechowywany jest prawidłowo, wystarczające jest również zaopatrzenie w środki higieniczne, czystościowe i dezynfekcyjne. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych. 1 obiekt oceniony jako zły w poprzednim okresie sprawozdawczym, w roku 2019 uległ poprawie.

2.4 Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych

Wśród objętych nadzorem placówek znajdują się:

- Środowiskowe Domy Samopomocy – 3
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – 2
- Dom Matki i Dziecka – 1

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

- Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – 6
- Noclegownie dla bezdomnych – 2

W 2019 r. skontrolowano 100% obiektów będących w ewidencji Powiatowej Stacji. W 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego ścian na korytarzu oraz w pokojach, brak wentylacji mechanicznej w toalecie dla personelu. Uchybienia zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

2.5 Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi

W 2019 r. w ewidencji Powiatowej Stacji znajdowało się 313 obiektów, tj.:

- zakładów fryzjerskich – 140
- zakładów kosmetycznych – 106
- zakładów tatuażu – 10
- zakładów odnowy biologicznej – 18
- innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z tych usług – 39

W tej grupie skontrolowano 210 obiektów (48 mniej niż w roku 2018).

Obiekty objęte nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem – od niewielkich obiektów obsługiwanych przez jedną osobę, poprzez zakłady średniej wielkości, aż po salony usługowe wyposażone w najnowszy i najnowocześniejszy sprzęt o szerokim spektrum oferowanych usług.

Zakłady fryzjerskie:

- obiekty są zaopatrzone w wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości;
- odprowadzenie nieczystości stałych i płynnych odbywa się na podstawie posiadanych umów z firmami komunalnymi lub w ramach umowy na wynajem pomieszczeń z właścicielami budynku;
- w zakładach nie deklaruje się powstawania odpadów niebezpiecznych, za wyjątkiem 3 zakładów fryzjerskich, w których świadczy się usługi barberskie.
- postępowanie z brudną bielizną – po użyciu składowana w zamykanych i opisanych pojemnikach, w 3 obiektach nie zapewniono odpowiedniego

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

przechowywania brudnej bielizny, wydano zalecenia pokontrolne, które zostały wykonane, brudna bielizna prana we własnym zakresie;

- sposób przechowywania bielizny czystej – w zamykanych szafkach lub szufladach przy stanowiskach pracy, w zakładach używa się rękawiczki jednorazowe, a sporadycznie inne;
- przechowywanie odzieży własnej i roboczej – w szafach z zachowanym podziałem odzieży;
- czystość ścian i sufitów nie budziła zastrzeżeń.
- narzędzia są przechowywane w oznakowanych koszykach lub szufladach z podziałem na czyste i brudne – w 1 obiekcie stwierdzono złe warunki przechowywania pojemników przeznaczonych do czystych i brudnych narzędzi, wydano zalecenia pokontrolne. Nie odnotowano uchybień w zakresie terminów przydatności i sposobów przechowywania kosmetyków.

Zakłady kosmetyczne:

- zaopatrzenie w wodę – wszystkie obiekty czerpią wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, ciepłą z ogrzewaczy elektrycznych lub gazowych;
- nieczystości stałe i płynne odbierane lub odprowadzane są zgodnie z umowami przez przedsiębiorstwa komunalne; nie stwierdzono zaniedbań w tym zakresie;
- odpady niebezpieczne – 28 zakładów zadeklarowało wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, posiadają instrukcje postępowania z odpadami i podpisały umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych ze specjalistycznymi firmami, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie;
- postępowanie z brudną bielizną – brudna bielizna gromadzona jest w wydzielonych i opisanych pojemnikach, natomiast prana we własnym zakresie;
- bielizna czysta przechowywana jest w zamkniętych i opisanych szafach lub schowkach;
- odzież własna i robocza przechowywana jest w wydzielonych i opisanych szafach;
- czystość ścian i podłóg – nie budziły zastrzeżeń.
- sposób przechowywania kosmetyków nie budził zastrzeżeń, gromadzone są w szafach lub szufladach, podręczne na półkach, nie stwierdzono przeterminowanych kosmetyków;

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

- egzekwuje się obowiązek opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: braku sterylnej sprzętu do zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich (w 3 obiektach) oraz braku wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi (w 1 obiekcie), wystosowano 2 decyzje administracyjne. Nieprawidłowości we wszystkich obiektach zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

We wszystkich skontrolowanych obiektach fryzjerskich i kosmetycznych wydano zalecenia dot. prowadzenia dokumentacji procesów dezynfekcji oraz sterylizacji narzędzi zgodnie z *„Ogólnymi wytycznymi dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym procesy sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej”* wydanymi w październiku 2017 r., zaakceptowanymi przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny oraz Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Bardzo dużą poprawę w stosunku do lat ubiegłych odnotowano w zakresie prowadzenia procesów dekontaminacji, głównie w obszarze sterylizacji narzędzi używanych do zabiegów, podczas wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. Wyegzekwowano prawidłowe postępowanie w powyższym zakresie. Spośród 62 skontrolowanych zakładów w 37 zapewniono autoklaw, 15 podmiotów podpisało umowy o sterylizację z podmiotem zewnętrznym – szpitalem, w 5 gabinetach stosowane są narzędzia kosmetyczne jednorazowego użytku, natomiast w 5 gabinetach ze względu na zakres świadczonych usług (brak zabiegów, podczas wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich) nie prowadzi się sterylizacji.

Zakłady tatuażu:

- we wszystkich 3 skontrolowanych zakładach stosuje się wyłącznie narzędzia jednorazowego użytku;
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi jest prawidłowe;
- wykorzystuje się wyłącznie bieliznę jednorazową;

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

- w gabinetach egzekwuje się obowiązek opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami.

Zakłady odnowy biologicznej:

- zaopatrzenie w wodę – obiekty czerpią wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, wodę ciepłą z własnych urządzeń grzewczych lub kotłowni osiedlowej;
- odprowadzanie nieczystości płynnych i stałych – ścieki odprowadzane są do kanalizacji, odpady do pojemników, nie notowano uchybień w tym zakresie;
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi – 6 skontrolowanych obiektów (solaria) posiada podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych z firmami specjalistycznymi. Podczas kontroli przedstawiano dokumenty przekazywania odpadów (zużyte lampy) firmom odbierającym.
- postępowanie z brudną bielizną – używa się jednorazowych ręczników;
- sposób przechowywania bielizny czystej – składowana w wydzielonych szafach;
- przechowywanie odzieży własnej i roboczej – w wydzielonej szafie na zapleczu z zachowanym rozdziałem;
- czystość ścian i podłóg nie budziła zastrzeżeń.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu:

- zaopatrzenie w wodę – obiekty czerpią wodę z wodociągów sieciowych o dobrej jakości, woda ciepła z kotłowni osiedlowej lub z urządzeń grzewczych w zakładzie;
- odprowadzanie nieczystości stałych i płynnych – zakłady posiadają podpisane umowy z przedsiębiorstwami komunalnymi;
- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi: w 8 zakładach powstają odpady niebezpieczne, wytwarzane w wyniku wykonywania zabiegów kosmetycznych, są one właściwie gromadzone i przechowywane, odbierane przez specjalistyczne firmy na podstawie podpisanej umowy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z ww. odpadami.
- postępowanie z brudną bielizną – bielizna gromadzona w wydzielonych i opisanych pojemnikach, prana we własnym zakresie. W większości zakładów używane są ręczniki jednorazowe;
- sposób przechowywania bielizny czystej – w oznakowanych szafach, nie stwierdzono zaniedbań w tym zakresie;

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

- przechowywanie odzieży własnej i roboczej – w szafach z podziałem i oznakowaniem;
- czystość ścian i podłóg – nie budziła zastrzeżeń;
- przechowywanie kosmetyków oraz przyborów i narzędzi fryzjerskich nie budziło zastrzeżeń.
- w gabinetach świadczących również usługi kosmetyczne opracowane zostały procedury zapobiegające zakażeniom oraz chorobom zakaźnym.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. W 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku sterylnego sprzętu do zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. Nieprawidłowości we wszystkich obiektach zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

Podobnie jak w zakładach kosmetycznych, również w tej grupie obiektów wydawano zalecenia dot. prowadzenia dokumentacji procesów dezynfekcji oraz sterylizacji narzędzi kosmetycznych zgodnie z *„Ogólnymi wytycznymi dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym procesy sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej”* wydanymi w październiku 2017 r., zaakceptowanymi przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny oraz Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Odnotowano dużą poprawę w porównaniu do lat ubiegłych w zakresie prowadzenia procesów dekontaminacji, głównie w obszarze sterylizacji narzędzi używanych do zabiegów, podczas wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. Wyegzekwowano prawidłowe postępowanie w powyższym zakresie. Spośród 26 skontrolowanych obiektów w 7 zapewniono autoklaw, 6 podmiotów podpisało umowy dot. sterylizacji, w 7 gabinetach stosowane są narzędzia kosmetyczne jednorazowego użytku, natomiast w 6 gabinetach ze względu na zakres świadczonych usług (brak zabiegów, podczas wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich) nie prowadzi się sterylizacji.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

Tabela 14. Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.

Rodzaj działalności usługowej	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych w 2019	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów o złym stanie sanitarno-higienicznym	Liczba obiektów o złym stanie technicznym
Zakłady fryzjerskie	140	108	110	0	0
Zakłady kosmetyczne	106	62	76	0	0
Zakłady tatuażu	10	3	3	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	18	11	11	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług	39	26	35	0	0
Razem	313	210	235	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej PSSE Gniezno

2.6 Obiekty obsługi pasażerów zbiorowego transportu publicznego

Prowadzono nadzór nad dworcem autobusowym oraz dworcami i stacjami transportu kolejowego.

W ewidencji Stacji znajduje się 5 obiektów, wszystkie zostały skontrolowane. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzano uchybień w zakresie wyposażenia i utrzymania obiektów. Otoczenie obiektów utrzymane czysto, zagospodarowane. Dworce PKP i PKS zaopatrzone są w wodę, prawidłowo prowadzą gospodarkę nieczystościami płynnymi oraz odpadami komunalnymi. Przestrzegane są przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych – oznakowanie prawidłowe.

W roku 2019 zlikwidowano 1 obiekt: Dworzec PKS w Gnieźnie.

Ponadto kontrolowano środki zbiorowego transportu publicznego. Skontrolowano 3 autobusy komunikacji publicznej. Pojazdy wewnątrz sprzątane są przez kierowców. Nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych i technicznych; kierowcy posiadali podręczny sprzęt do utrzymania czystości, choć autobusy są systematycznie myte w bazie przedsiębiorstwa komunikacyjnego.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

2.7 Cmentarze, domy przedpogrzebowe

W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajduje się 36 cmentarzy: 8 w miastach oraz 28 na wsiach oraz 1 dom pogrzebowy. Stan higieniczno-sanitarny i techniczny domu pogrzebowego nie budził zastrzeżeń, obiekt o bardzo dobrym stanie. Skontrolowano 35 cmentarzy, przeprowadzając 35 kontroli. W miastach skontrolowano wszystkie, w gminach na zewidencjonowanych 28 obiektów skontrolowano 27 z nich. Nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych. Wszystkie cmentarze są parafialne, brak cmentarza komunalnego. Stan utrzymania tych terenów o założeniu parkowym ocenia się jako dobry. Cmentarze są ogrodzone, w większości posiadają wytyczone i utwardzone alejki oraz punkty poboru wody (tylko woda zimna). Wydzielone są miejsca usuwania odpadów w postaci boksów lub pojemników, na niektórych cmentarzach wydzielone są pojemniki na odpady z tworzyw sztucznych. Zarządcy cmentarzy mają podpisane umowy na wywóz odpadów z firmami; nie stwierdzono zaniedbań w tym zakresie. Na cmentarzach lub przy kościołach znajdują się budynki funkcjonujące jako kaplice – do czasowego (1-2 godz.) przetrzymywania trumny ze zwłokami przed uroczystością pogrzebową. Na części cmentarzy zapewniono ubikacje ogólnodostępne – murowane lub kabiny TOI-TOI – serwisowane przez firmy zewnętrzne. Skontrolowano 9 pojazdów służących do transportu zwłok i szczątków ludzkich, którymi dysponują zakłady pogrzebowe. Stwierdzono, iż wszystkie pojazdy są przystosowane do transportu zwłok i zarejestrowane jako pojazdy specjalne, a ich stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

W 2019 roku wydano 72 decyzje administracyjne zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków i sprawowano nadzór nad ich przeprowadzeniem (15 kontroli), 7 postanowień opiniujących pozytywnie wnioski Starosty Gnieźnieńskiego w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju oraz 4 postanowienia opiniujące pozytywnie wnioski Starosty Gnieźnieńskiego w sprawie sprowadzenia do Polski prochów osoby zmarłej poza granicami kraju.

2.8 Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej

W ewidencji PSSE w Gnieźnie znajduje się 98 obiektów, z czego skontrolowano 72. W tej grupie obiektów znajdują się różnorodne obiekty np. hale i boiska sportowe, tereny rekreacyjne, parkingi, stacje paliw, domy kultury, kino, teatr, pralnie. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie. Ponadto stan sanitarny obiektów takich jak pralnie ma także bezpośredni wpływ na bezpieczne i higieniczne funkcjonowanie w innych grupach nadzorowanych placówek, np. hoteli, restauracji czy innych zakładów usługowych. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2019 r. w tej grupie obiektów wykazały nieprawidłowości sanitarno-higieniczne w 1 obiekcie, w którym stwierdzono liczne pęcherze z wilgocią na ścianie oraz widoczne ubytki farby wraz z uszkodzonym narożnikiem ściennym. Wystosowana została decyzja administracyjna oraz prolongata. Postępowanie w toku.

Wszystkie obiekty podłączone są do wodociągów publicznych, a nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji. Tam, gdzie funkcjonowanie obiektu wiąże się z obecnością klientów/użytkowników, jak np. w domach kultury, halach sportowych, stacjach paliw, kinie, teatrze zapewnione były odpowiednio wyposażone i zadbane sanitariaty. Kontrole obiektów sportowych nie wykazały uchybień sanitarno-higienicznych. Zapewniona była odpowiednia ilość pojemników na odpady komunalne. W związku z organizowaniem imprez masowych w obiektach takich jak np. hala sportowa lub w plenerze, na wniosek organizatorów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gnieźnie po stwierdzeniu spełnienia wymogów sanitarnych wydał w 2019 r. 26 pozytywnych opinii, które były niezbędne do ubiegania się o zgodę na organizację imprezy u właściwych prezydenta/wójtów/burmistrzów.

3. Podsumowanie stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

- Wyniki prowadzonego nadzoru sanitarnego jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz poziomu świadczonych usług. Właściciele wykazują coraz większą dbałość o stan techniczny i otoczenie obiektów oraz dążą do podnoszenia standardu świadczonych usług.
- Odnotowano dużą poprawę w porównaniu do lat ubiegłych w zakresie prowadzenia procesów dekontaminacji w zakładach świadczących usługi kosmetyczne, głównie w obszarze sterylizacji narzędzi używanych do zabiegów, podczas wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. Podczas kontroli gabinetów kosmetycznych egzekwowano zapewnienie sterylnych narzędzi wykorzystywanych do

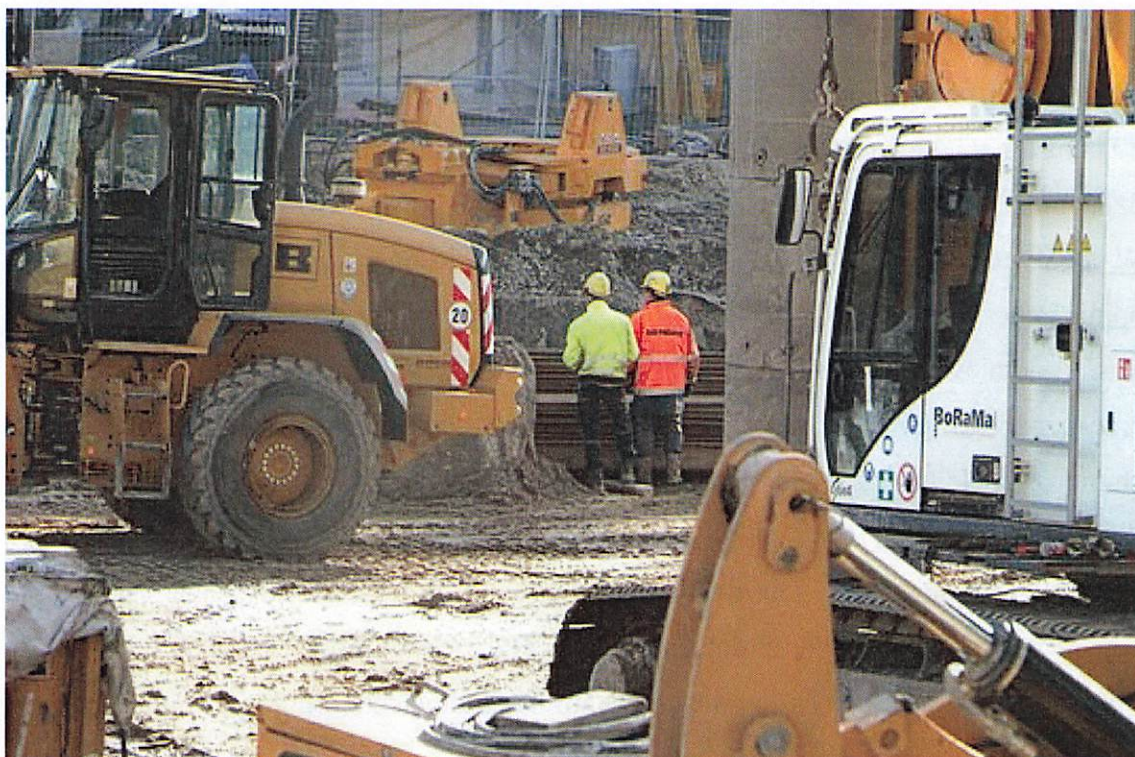
STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO W 2019 ROKU

zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.

- Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi są kategorią obiektów użyteczności publicznej wymagającą stałego oraz szczególnego nadzoru sanitarnego i podejmowania działań edukacyjnych w celu przeciwdziałania zakażeniom i chorobom zakaźnym u ludzi.
- Utrzymanie i zagospodarowanie terenów zielonych ocenia się pozytywnie, zanotowano znaczną poprawę ich wyposażenia i większą ofertę dla odwiedzających.

KIEROWNIK
Sekcji Higieny Komunalnej
12.02.2020r.
mgr inż. Joanna Bogucka-Gnat

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

**Zapobiegawczy
nadzór sanitarny**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

1. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

W roku 2019 w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 59 kontroli obiektów celem wydania oceny sanitarnej lub odbioru obiektu. W wyniku tej działalności wydano 1 decyzję merytoryczną, 14 postanowień 161 opinii sanitarnych.

W porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się ilość kontroli, ilość postanowień opiniodawczych zmniejszyła się o 45%, a ilość opinii zmniejszyła się o 35%. Ilość opiniowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz uzgadnianych planów zagospodarowania przestrzennego zmniejszyła się o 50%, a uzgadniany zakres prognozy do tych planów był w tej samej ilości.

W 2019 r. opiniowano 4 projekty technologiczne w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych w związku z dotacjami UE. Największa ilość wniosków dotyczyła uzgadniania zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko, o połowę zmniejszyła się ilość uzgadnianych decyzji środowiskowych.

Zmniejszyła się nieznacznie liczba opinii o zakresie raportu o oddziaływaniu na środowisko. Do tych najczęściej opiniowanych inwestycji trzeba zaliczyć przede wszystkim 20 elektrowni farm fotowoltaicznych (wzrost czterokrotny), 2 duże hodowle zwierząt, 3 zwirownie, 3 oczyszczalnie ścieków, 3 studnie głębinowe, 6 modernizacji i przebudowy dróg i mostów oraz 3 inwestycje związane z zagospodarowaniem lub przetwarzaniem odpadów.

Zmniejszyła się nieznacznie ilość uzgadnianych decyzji środowiskowych dla różnych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska. Odbiory na podstawie Prawa Budowlanego oraz dla obiektów uruchamianych bez potrzeby posiadania pozwolenia na budowę dokonywane były pisemnie w formie opinii sanitarnej lub decyzji w przypadku żłobka.

Do ważniejszych nowo odebranych obiektów zaliczyć można budowę bazy zakładu oczyszczania miasta URBIS w Gnieźnie, budowę i rozbudowę kilku zakładów produkcyjnych w Gnieźnie, budowę hali widowiskowo – sportowej w Czerniejewie, budowę świetlicy wiejskiej i klubu seniora, budowę kilku pawilonów handlowych oraz bloków mieszkalnych wielorodzinnych oraz adaptacja budynku na żłobek gminny w Łubowie.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

W porównaniu do roku 2018r. zmniejszyła się ilość wniosków urzędów miast i gmin w sprawie stwierdzenia konieczności opracowania raportów o oddziaływaniu na środowisko. Dużym problemem na naszych terenach wiejskich było postawienie dużych hodowli – ferm zwierząt w pobliżu zabudowań mieszkalnych. Ze względu na zmiany w przepisach nie opiniowano żadnej elektrowni wiatrowej a tylko farmy fotowoltaiczne.

12.02.2020
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY
ASYSTENT
mgr inż. Andrzej Kaczmarek

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GŃEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU**

**Nadzór nad warunkami
sanitarно-higienicznymi
środowiska pracy
i chemikaliami**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany w roku 2019 obejmował kontrolę przestrzegania przepisów m.in. z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. Plan pracy obejmował zarówno programy wieloletnie, tj. ocenę realizacji działań prowadzonych w ramach Wielkopolskiej Strategii Ograniczania Zagrożeń Zawodowych 2013-2020 w zakresie ograniczania zagrożeń zawodowych w przetwórstwie przemysłowym (szczególnie obróbka drewna, metali, produkcja spożywcza) oraz w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami ze szczególnym uwzględnieniem czynników szkodliwych w środowisku pracy takich jak: hałas, zapylenie, wibracje, czynniki chemiczne i biologiczne, oraz programy dotyczące sporządzania oceny warunków pracy pracowników zatrudnionych w wybranych sektorach gospodarki.

Nadzorem objęto w roku 2019 łącznie 574 podmioty gospodarcze, w których zatrudnionych było 17 041 osób. Kontrolami objęto 163 podmioty z ewidencji, zatrudniające 8531 pracowników, łącznie przeprowadzono 252 kontroli, tj. o 11 kontroli mniej niż w roku 2018. Struktura nadzorowanych zakładów na terenie powiatu określona jest liczbą zatrudnionych pracowników i przedstawia się następująco:

- zakładów zatrudniających do 9 pracowników jest 325,
- zakładów zatrudniających 10-49 pracowników jest 181,
- zakładów zatrudniających 50-249 pracowników jest 55,
- zakładów zatrudniających 250 i więcej pracowników jest 13.

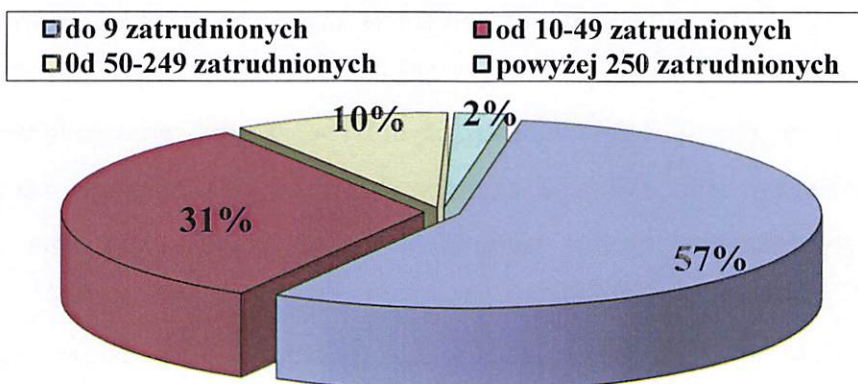
Dominują, tak jak w latach ubiegłych zakłady małe i średnie zatrudniające mniej niż 50 pracowników. Największa liczba zatrudnionych to pracownicy wg Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD:

- PKD 01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową - 1320 zatrudnionych,

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘŃSKIEGO W 2019 ROKU

- PKD 16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania – 1229 zatrudnionych,
- PKD 23 Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 1121 zatrudnionych,
- PKD 31 Produkcja mebli – 1167 zatrudnionych,
- PKD 46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 849 zatrudnionych,
- PKD 47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi – 1005 zatrudnionych,
- PKD 86 Opieka zdrowotna – 853 zatrudnionych.

Wykres 12. Liczba zakładów pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego objętych nadzorem w 2019 r. w zależności od zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE Gniezno

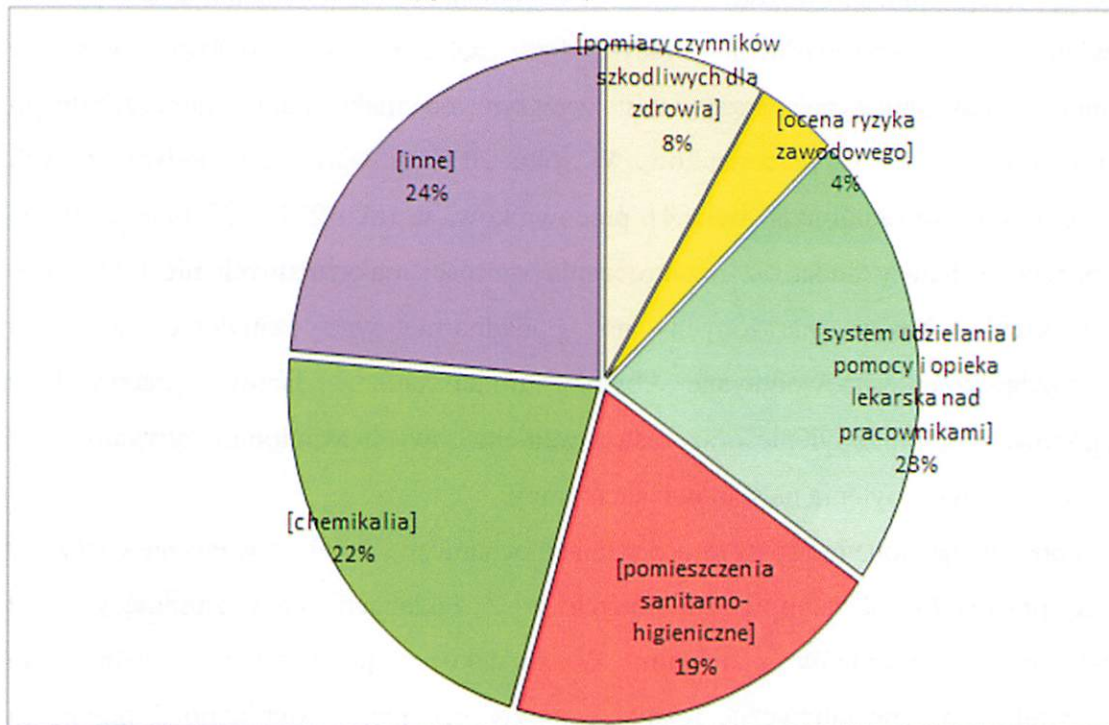
Stwierdzone w 2019 r. podczas kontroli nieprawidłowości skutkowały wydaniem 82 decyzji merytorycznych zawierających 262 nakazy. Najczęściej stwierdzano naruszenia obowiązujących wymagań w zakresie braku:

- systematycznego przeprowadzania pomiarów stężeń/natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy i rejestru wyników - 22 przypadki,
- przeprowadzenia właściwej oceny ryzyka zawodowego dla pracowników zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach pracy – 11 przypadków,
- prawidłowego funkcjonowania systemu udzielania I pomocy oraz profilaktycznej opieki lekarskiej nad pracownikami – 58 przypadków,
- zapewnienia pracownikom właściwych pomieszczeń sanitarno-higienicznych i pomieszczeń pracy - 52 przypadki,
- właściwej klasyfikacji i oznakowania niebezpiecznych chemikaliów, produktów biobójczych, braku lub błędnych kart charakterystyki, braku myjek do oczu

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK

lub natrysków do ciała przy pracach z produktami klasyfikowanymi jako żrące – 57 przypadki.

Wykres 13. Nakazy wydane w roku 2019 (ogólna liczba 262)

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE Gniezno

1.2. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe)

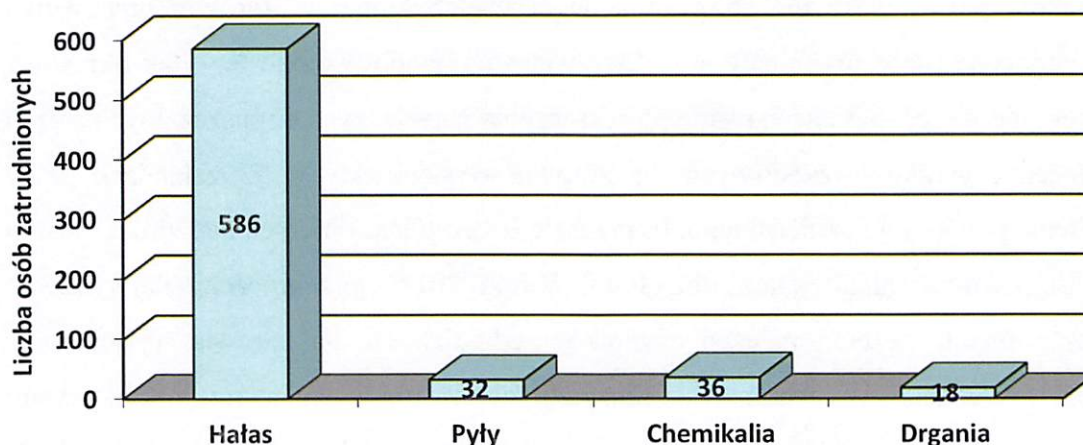
Dla czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy określone zostały, i są prawnie obowiązujące, normatywy higieniczne, tj. wartości, których w środowisku pracy przekraczać nie wolno. Powyższe ma na celu zapewnienie takich warunków pracy, które nie spowodują negatywnych zmian w zdrowiu pracownika wykonującego pracę przez cały okres aktywności zawodowej. Niestety, tak określone wymogi nie wszędzie są zachowane. Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występowały w 52 zakładach pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego, tj. przeszło 9 % ogółem objętych nadzorem i jest to wartość porównywalna z latami ubiegłymi. W roku 2018 r. przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia występowały w 65 zakładach. W warunkach niezgodnych z obowiązującymi normatywami higienicznymi pracowało 676 osób, tj. prawie 4 % wszystkich zatrudnionych. Liczba ta zmalała w porównaniu z rokiem ubiegłym, gdzie w warunkach niezgodnych z wymogami zatrudnionych było 813 osób. Najczęściej przekraczana jest norma

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

higieniczna obowiązująca dla hałasu, tj. 85 dBA. Praca w takich warunkach stwarza ryzyko powstania trwałego ubytku słuchu. W takim narażeniu pracowało w 2019 r. 586 osób zatrudnionych głównie w zakładach zajmujących się obróbką drewna i metalu. W ciągu całego roku sprawozdawczego w 1 zakładzie stwierdzono nadmierne zapylenie powietrza na stanowiskach pracy dot. zakładu przetwórstwa wyrobów z metalu. Zatrudnionych w zapyleniu wyższym od maksymalnie dopuszczalnego zatrudnionych było 32 pracowników. W roku 2018 w warunkach podwyższonych wartości NDS zatrudnionych było 41 pracowników, w roku 2017- 35 pracowników. Jednocześnie należy dodać, iż przekroczenia wartości maksymalnych nie były duże. Zmniejszenie liczby narażonych na ponadnormatywne zapylenie w roku sprawozdawczym spowodowane było zmniejszeniem liczby pracowników ekspozowanych na zapylenie oraz zastosowaniem nowych technologii prowadzących do ograniczenia zapylenia na stanowiskach pracy.

W narażeniu na ponadnormatywne drgania mechaniczne przekazywane na kończyny górne pracowało 18 osób, zatrudnionych w 2 zakładach pracy zajmujących się przetwórstwem wyrobów z metalu. W związku z powyższym zabezpieczono pracowników w specjalistyczne rękawice antywibracyjne. Stwierdzono 2 przypadki zatrudnienia na stanowiskach, gdzie czynniki chemiczne występowałyby w stężeniach wyższych od dopuszczalnych. W takich warunkach pracowało 36 osób zatrudnionych w zakładach zajmujących się przetwórstwem drewna oraz produkcją maszyn i urządzeń.

Wykres 14. Liczba osób pracujących w przekroczeniach Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS) i Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w roku 2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Największym problemem na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2019 r. była praca w ekspozycji na hałas przekraczający wartość normy higienicznej. Przez podejmowane działania wyegzekwowano od pracodawców obowiązek opracowania i wdrażania w życie programów ograniczania narażenia na ten czynnik szkodliwy dla zdrowia. Pracodawcy w ramach przyjętych programów wprowadzają również nowe rozwiązania techniczne, takie jak obudowy dźwiękochłonne maszyn, modernizacja parku maszynowego, wydzielenie i izolacja, tzw. „głośnych” stanowisk. Niekiedy podejmowano działania organizacyjne polegające na skracaniu czasu ekspozycji na nadmierny hałas. Egzekwowano od pracodawców zaopatrzenie pracowników w osobiste ochrony słuchu oraz konsekwentne przestrzeganie ich stosowania, a także terminowe przeprowadzanie badań lekarskich profilaktycznych wraz z badaniami audiometrycznymi.

Istotne zagrożenie dla zdrowia może stanowić zawodowy kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Zatrudnianie pracowników w kontakcie z tego rodzaju czynnikami występowało w 6 obiektach na terenie powiatu gnieźnieńskiego. W roku 2019 skontrolowano 2 obiekty, gdzie w ekspozycji na czynniki kancerogenne pracują 35 osoby. W roku 2019 na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowało 11 podmiotów, w których pracownicy mieli kontakt z czynnikami rakotwórczymi. W porównaniu z rokiem 2018 odnotowano spadek o 5 zakładów. Jest to spowodowane faktem, iż zakłady rezygnują ze stosowania w procesach produkcyjnych materiałów klasyfikowanych jako rakotwórcze. Powyższe dotyczy zakładów przetwórstwa drewna, jak i zakładów wykorzystujących produkty chemiczne klasyfikowane jako rakotwórcze.

2. Choroby zawodowe

W 2019 r. zgłoszono 27 podejrzeń dot. choroby zawodowej. W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych wydano 19 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Łącznie po uprawomocnieniu decyzji stwierdzono 15 chorób zawodowych, w tym 8 decyzji dotyczyło chorób tzw. „azbestozależnych”, które są grupą dominującą już od roku 2010 (stanowią obecnie ok. 43 % ogółu wszystkich stwierdzanych chorób).

Najczęściej są to choroby opłucnej lub osierdzia, pylice płuc, jak i choroby nowotworowe powstałe na skutek zawodowego narażenia na pyły azbestu. Zachorowania dotyczą

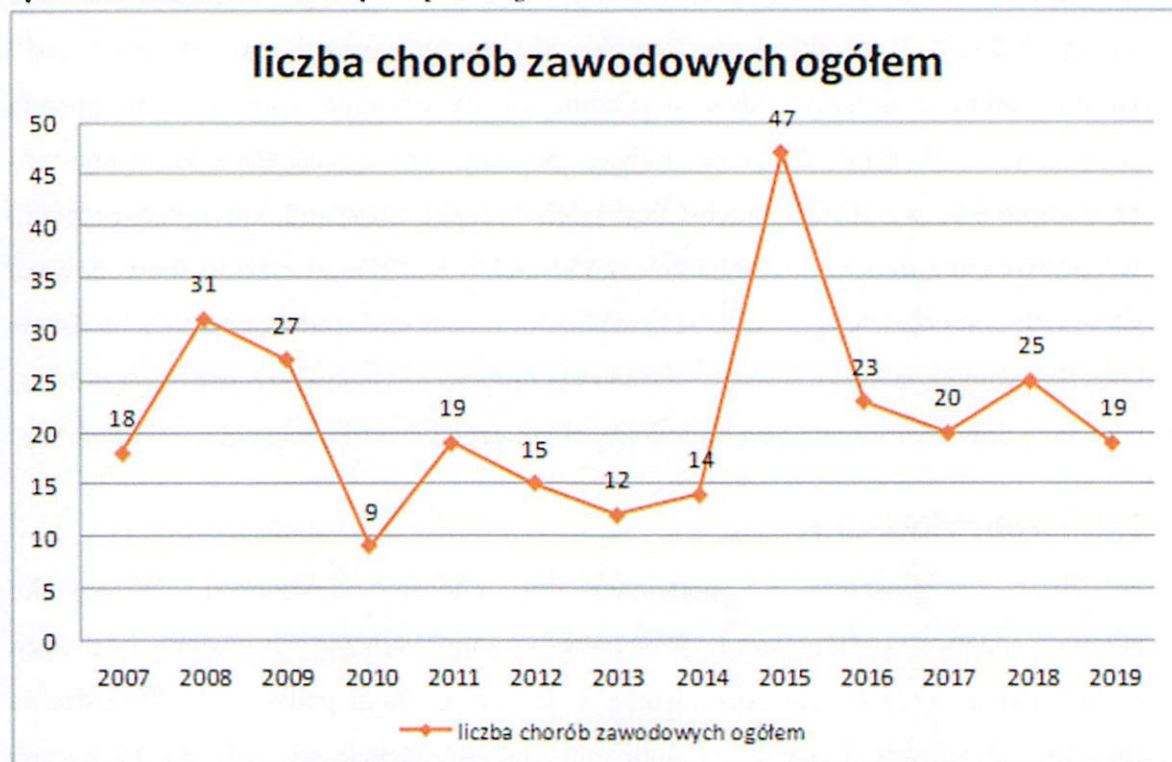
STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

pracowników branży azbestowej, tj. zakładów zajmujących się w przeszłości przerobem azbestu. Osoby te zostały objęte stałą opieką lekarską profilaktyczną w ramach tzw. programu AMIANTUS.

W roku 2019 stwierdzono 3 przypadki przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej również sposobem wykonywania pracy, 1 przypadek zewnątrzpochodnego alergicznego zapalenie pęcherzyków płucnych oraz 1 choroby płuc wywołanej pyłem metali twardych. Pomimo dużej ilości osób zatrudnionych w warunkach ryzyka uszkodzenia słuchu, od kilku już lat, nie stwierdza się zawodowego uszkodzenia słuchu. W roku sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek choroby negatywnej w zakresie narządu słuchu.

W roku 2019 odnotowano 4 przypadki chorób zawodowych związanych z nadmiernym obciążeniem narządu głosu nauczycieli.

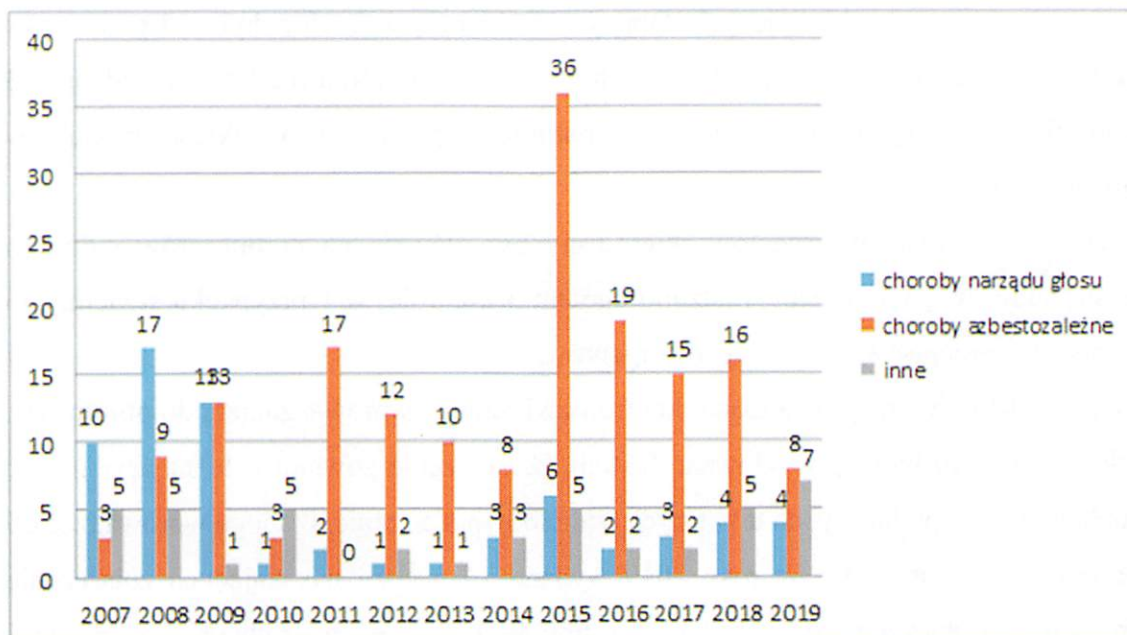
Wykres 15. Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Wykres 16. Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2019

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE Gniezno

3.Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursorzy narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze

W 2019 r. prowadzono stały nadzór nad chemikaliami, w tym prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, detergentami, produktami biobójczymi, środkami ochrony roślin oraz środkami zastępczymi czyli tzw. „dopalaczami”. Dotyczy zarówno producentów, importerów, dystrybutorów i stosujących. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w roku 2019 było 283 zakładów (dot. producentów, importerów, dalszych użytkowników, dystrybutorów oraz stosujących). Łącznie w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 136 kontroli, z czego 32 wykazały naruszenia przepisów w zakresie chemikaliów, które dotyczyły głównie zakładów wykorzystujących w cyklu produkcyjnym chemikalia. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku lub błędnych kart charakterystyki, błędnego oznakowania opakowań stosowanych chemikaliów, braku natrysków do przemywania oczu lub ciała przy pracach z produktami klasyfikowanymi jako żrące, czy też nieoznakowania magazynu do przechowywania chemikaliów. W związku z powyższym wydano 31 decyzji zarządzających usunięcie stwierdzonych w tym zakresie nieprawidłowości.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem wymogów związanych z wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Objętych ewidencją w 2019 r. było 28 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze, w tym 1 producent. Przeprowadzono 23 kontrole, w 9 przypadkach stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie produktów biobójczych.

Nadzór w zakresie detergentów skierowany był głównie na producentów i dużych dystrybutorów, gdzie przeprowadzono ogółem 3 kontrole, w 1 przypadku stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie detergentów.

W roku 2019 nie przeprowadzono kontroli związanej z wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy”, co było spowodowane faktem, iż na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie funkcjonowały podmioty, co do których istniałoby podejrzenie, iż mogą wprowadzać do obrotu środki zastępcze. W roku 2019 wydano 16 decyzji nakazujących zniszczenie środków zastępczych, których badania potwierdziły, że są środkami zastępczymi a co do których wyczerpana została droga administracyjna czy sędowo administracyjna. W roku 2019 otrzymano 2 zgłoszenia zatrucia środkiem zastępczym z placówki medycznej, zgłoszenia dotyczyły mężczyzn w wieku 33 lat i 35 lat. W obu przypadkach jako przyczynę zatrucia podano „dopalacz”.

4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami

- W roku 2019 bezpośrednimi działaniami kontrolnymi objęto 163 podmioty zatrudniające 8531 pracowników.
- W wyniku 252 kontroli wydano 82 decyzje z 262 nakazami zarządzającymi poprawę warunków pracy oraz bezpieczeństwa związanego z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi oraz ich mieszaninami. W roku 2018 przeprowadzono tyle samo kontroli w takiej samej liczbie podmiotów.
- W roku 2018 wydano 90 decyzji merytorycznych tj o 8 więcej niż w roku 2019. Wydane decyzje zawierały 262 nakazy.
- Stwierdzono 19 przypadków chorób zawodowych (w roku 2018 wydano 25 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej). Dominują, podobnie jak w latach ubiegłych, choroby „azbestozależne” (8 przypadków w roku 2019, 16 przypadków w roku 2018). W stosunku do roku ubiegłego odnotowano ich spadek.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Jest to z pewnością spowodowane długim okresem latencji tego typu chorób a ich zgłaszalność może się zwiększyć w latach następnych.

- Stały nadzór nad warunkami pracy przyczynia się do poprawy warunków pracy oraz niskiej liczby stwierdzanych chorób zawodowych u osób czynnych zawodowo.
- Kontrola przestrzegania wymogów w zakresie wprowadzanych do obrotu niebezpiecznych chemikaliów, detergentów, produktów biobójczych czy prekursorów narkotyków przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkownikom, w tym konsumentom, oraz otaczającemu nas środowisku.
- Na terenie miasta Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego nie odnotowano w 2019r. punktu sprzedaży produktów mogących być środkami zastępczymi.

KIEROWNIK
Sekcji Higieny Pracy
Skupiewska
mgr inż. Anna Skupiewska

**Ocena stanu sanitarnego
placówek dla dzieci i
młodzieży**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży

W 2019 roku nadzorem objęto 120 placówek nauczania i wychowania oraz 63 turnusy zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie: stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówek z uwzględnieniem wyposażenia budynku, mikroklimatu pomieszczeń, sal lekcyjnych, sal zabaw, pokoi mieszkalnych, pracowni szkolnych, łazienek, systemu pierwszej pomocy, wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, substancji i preparatów chemicznych w pracowniach. Nadzorowano również warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji, przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu. Oceniano także posiadanie wymaganej przepisami prawa dokumentacji. W 2019 r. przeprowadzono 164 kontrole (żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, zespołów szkół, szkół policealnych, liceów, uczelni wyższych, domu studenckiego, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek wsparcia dziennego, zakładów poprawczych) z których korzystało 21160 dzieci i młodzieży. Skontrolowano również 63 turnusy wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego dla 2678 uczestników wypoczynku.

Tabela 15. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2019 r.

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba kontroli
Żłobki i kluby dziecięce	8	326	8
Przedszkola	49	4792	56
Szkoły podstawowe	39	11777	69
Zespoły szkół	7	2376	14
Wypoczynek letni i zimowy	63	2678	63
Placówki z pobytem całodobowym	4	139	5
Inne	11	1750	12

Zródło: opracowanie własne Stanowisko Pracy do Spraw Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE Gniezno

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

1.1. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie stwierdzono funkcjonowania budynków w złym stanie sanitarno-technicznym, nakładane decyzje administracyjne dotyczyły prac stanowiących bieżące remonty, naprawy i konserwację.

W celu dalszej poprawy stanu technicznego obiektów w 2019 r. wydano 9 decyzji administracyjnych oraz 3 decyzje płatnicze. Stwierdzane nieprawidłowości najczęściej dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego: dróg dojazdu i ogrodzenia, sal lekcyjnych, sal zajęć, dostosowania mebli do zasad ergonomii, łazienek, boisk sportowych i innych.

1.2. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej

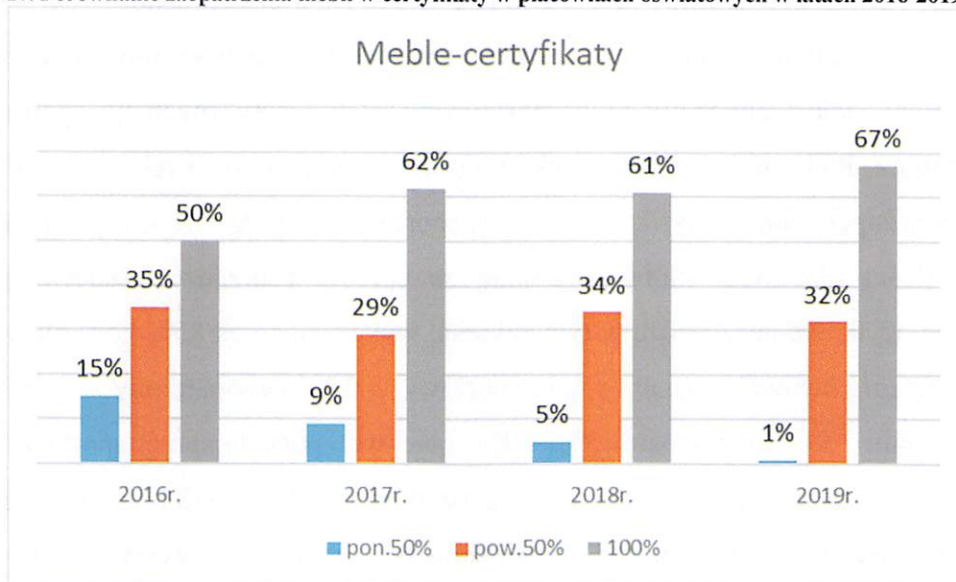
Za właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowych uznaje się sanitariaty zaopatrzone w ciepłą i zimną bieżącą wodę, papier toaletowy, mydło w płynie, ręczniki jednorazowe lub elektryczne suszarki do rąk. Pomieszczenia te powinny być utrzymane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Taki stan umożliwia utrzymanie higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz zapobiega szerzeniu się chorób zakaźnych. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego wszystkie placówki podłączone są do wodociągów wiejskich lub miejskich. Siedem placówek nie podłączono do kanalizacji ogólnej – nieczystości odprowadzane są do szamb bezodpływowych (2 przedszkola, 4 szkoły podstawowe i 1 zespół szkół). W jednej szkole podstawowej funkcjonuje własna oczyszczalnia ścieków. Nie stwierdzono przekroczenia norm dostępności do urządzeń sanitarnych oraz placówek w złym stanie sanitarno-technicznym. W 2019 r. w okresie wzmożonej zachorowalności na grype i infekcje grypopochodne przeprowadzono 20 kontroli problemowych oceniających warunki do utrzymania higieny osobistej oraz frekwencję uczniów. Kontrolowano zapewnienie środków higienicznych oraz stan sanitarno-techniczny łazienek szkolnych. We wszystkich placówkach stwierdzono właściwe warunki do utrzymania czystości oraz zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. W 11 szkołach i 1 przedszkolu pracownicy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Gnieźnie podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą oraz nauczycielami omówili temat profilaktyki grypy i infekcji grypopochodnych.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘZIŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1.3. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży

W 2019 r. przeprowadzono pomiary dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży w 4 placówkach miejskich i 4 placówkach wiejskich, oceniając łącznie 277 stanowisk w 40 oddziałach. W 2018 r. pomiary dostosowania mebli do wzrostu dzieci przeprowadzono w 7 placówkach (3 placówki miejskie i 4 wiejskie). Podobnie jak w 2018 r. Nie stwierdzono niedostosowania mebli do zasad ergonomii, co jest wynikiem wcześniejszych zaleceń pokontrolnych. Stosując się do obowiązujących norm i przepisów wyposażenie placówek dla dzieci i młodzieży powinno posiadać certyfikaty o zgodności wyrobu z obowiązującymi normami lub atesty potwierdzające bezpieczeństwo korzystania z nich.

Wykres 17. Porównanie zaopatrzenia mebli w certyfikaty w placówkach oświatowych w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne Stanowisko Pracy ds. Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE Gniezno

Kontrole w niniejszym zakresie w 2019 r. wykazały, że ok. 67% (w porównaniu z 2018 r. wzrost o 6%) skontrolowanych placówek posiada wszystkie meble będące wyposażeniem placówki zaopatrzone w certyfikaty, 32% (w porównaniu z 2018 r. spadek o 2%) kontrolowanych placówek posiada meble zaopatrzone w certyfikaty w ilości powyżej 50%, a ok 1% (w porównaniu z 2018 r. spadek o 4%) kontrolowanych placówek posiada meble zaopatrzone w certyfikaty poniżej 50%

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

1.4. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne

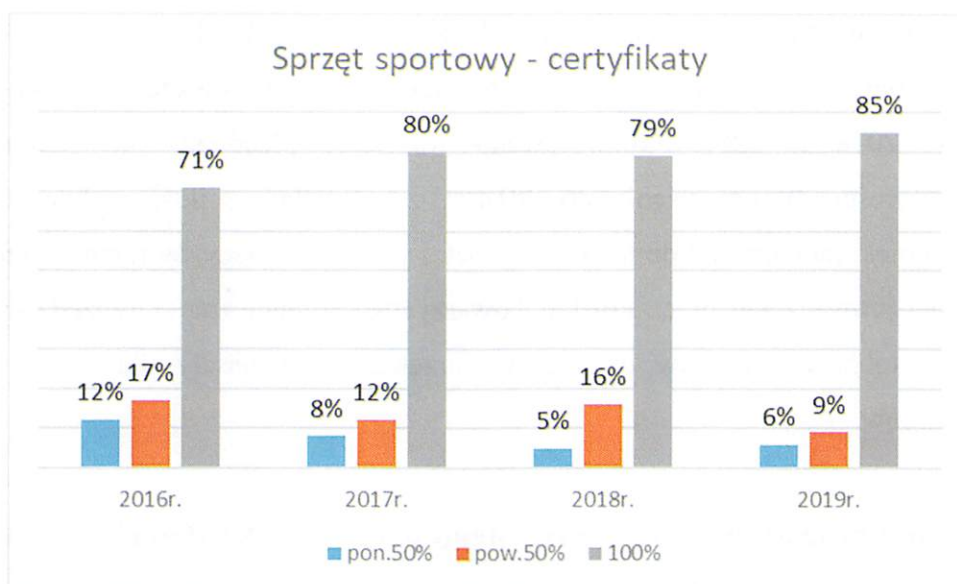
Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.), wszystkie placówki z terenu powiatu gnieźnieńskiego zapewniają uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Są to indywidualne szafki na korytarzach szkolnych i w klasach lub zorganizowane miejsca we wspólnych szafach w salach lekcyjnych. Zwiększa się liczba placówek, w których uczniowie mogą korzystać z indywidualnych szafek na korytarzach szkolnych.

1.5 Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Spośród 39 szkół podstawowych i 5 zespołów szkół, 6 placówek nie posiada własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W odniesieniu do 2018 r. sytuacja pod tym względem nie uległa zmianie. W jednej wiejskiej szkole podstawowej podobnie jak w 2018 r. zajęcia prowadzone są na korytarzach szkolnych. Pozostałe placówki korzystają z innych obiektów sportowych: sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk i basenu. Podczas kontroli warunków do uprawiania sportu i rekreacji oceniano, czy uczniom zapewniono certyfikowany sprzęt sportowy. Zauważalna jest systematyczna poprawa ilości placówek, które korzystają ze sprzętu i urządzeń zapewniających bezpieczne użytkowanie. Analiza w tym zakresie wykazała, że ok 85% kontrolowanych pod tym kątem placówek posiada sprzęt sportowy w 100% zaopatrzonej w certyfikaty (w porównaniu z 2018 r. wzrost o 5%), 9% placówek posiada sprzęt sportowy który zaopatrzonej jest w certyfikaty powyżej 50%, (w porównaniu z 2018 r. spadek o 6,5%), a pozostały odsetek placówek posiada sprzęt sportowy zaopatrzonej w certyfikaty poniżej 50% (w porównaniu z 2018 r. wzrost o 1%).

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Wykres 18. Porównanie zaopatrzenia mebli w certyfikaty w placówkach oświatowych w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne Stanowisko Pracy ds. Higieny dzieci i Młodzieży PSSE Gniezno

1.6. Rozkład zajęć oraz organizacja czasu pobytu w szkole

Podczas kontroli szkół systematycznie prowadzona jest ocena rozkładu zajęć lekcyjnych. W 6 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkół zajęcia lekcyjne prowadzone są w systemie zmianowym, w porównaniu z rokiem ubiegłym są to o 3 placówki mniej. Uczniowie z terenów wiejskich dowożeni są do 22 szkół podstawowych i 5 zespołów szkół.

1.7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2019 r. sprawowano nadzór nad zorganizowanym wypoczynkiem dla dzieci i młodzieży. Na terenie powiatu wypoczynek zimowy i letni zorganizowano w obiektach świadczących całoroczne usługi hotelarskie, obozach pod namiotami oraz w miejscu zamieszkania, w formie półkolonii. Zgłoszono łącznie 111 turnusów (w 2018 122 turnusy), z tego 63 skontrolowano (w 2018 r. skontrolowano 79). Z wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji letnich skorzystało 2678 uczestników (w 2018 r. – 2926 uczestników). Wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowano w obiektach:

- całorocznych usług hotelarskich (20 turnusów),
- obozach pod namiotami (8 turnusów),
- miejscu zamieszkania (81 turnusów).

Zarówno w 2019 r. jak i w 2018 r. w 3 skontrolowanych turnusach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły braku aktualnych badań lekarskich personelu.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

1.8. Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem w 2019 r. znajdowało się 6 żłobków oraz 2 kluby dziecięce (7 placówek na terenie miast i 1 na terenie wiejskim). Z opieki w tych placówkach korzystało 326 dzieci (w 2018 r. 225). Skontrolowano wszystkie placówki, nie stwierdzano nieprawidłowości. W odniesieniu do 2018 r. zwiększyła się ilość nadzorowanych placówek opieki nad dziećmi do lat 3 o 1 żłobek i 1 klub dziecięcy. W ramach kampanii edukacyjnej prowadzonej przez Polskie Towarzystwo Higieniczne „Oszczędź dziecku ospy” do żłobków i klubów dziecięcych przekazano materiały dla rodziców i wychowawców.

2. Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży

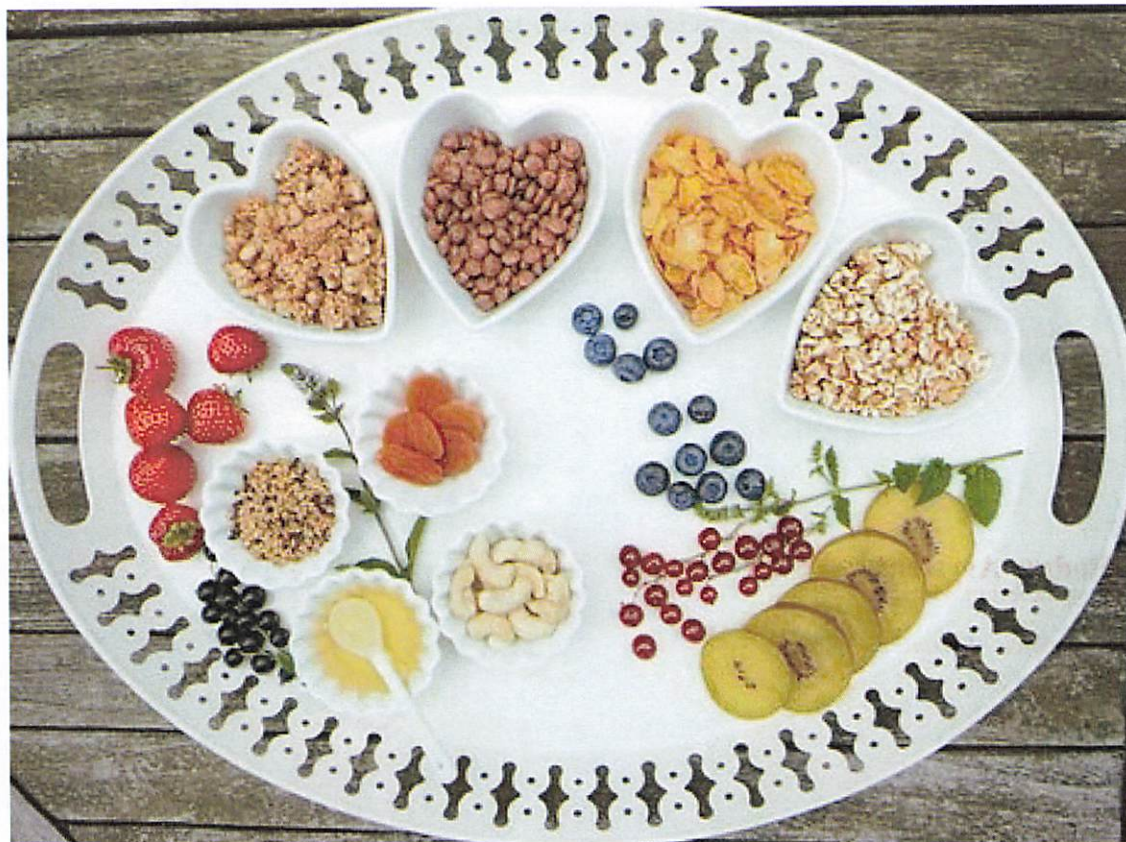
- W odniesieniu do roku 2018 nie uległa zmianie ilość nadzorowanych placówek oświatowo – wychowawczych, natomiast o 11 zwiększyła się ilość kontroli. Sytuacja ta jest wynikiem dodatkowych przeprowadzonych w 2019 r. kontroli oceniających warunki do utrzymania higieny osobistej.
- W zakresie dostosowania mebli do zasad ergonomii, uzasadniony jest ciągły nadzór nad prawidłowym oznakowaniem, zestawieniem i dostosowaniem do wzrostu uczniów i przedszkolaków. W 2018 r. w tym zakresie stwierdzono nieprawidłowości w 1 placówce, w 2019 r. w 2 placówkach. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego uzyskano w tym zakresie poprawę.
- Sukcesywnej poprawie ulega stan techniczny mebli szkolnych oraz sprzętu sportowego. W odniesieniu do 2018 r. zwiększyła się ilość placówek posiadających tylko certyfikowane meble (o 7%) i sprzęt sportowy (o 5%).
- Nie zmieniła się sytuacja szkół w zakresie posiadania własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W jednej wiejskiej szkole podstawowej zajęcia prowadzone są nadal na korytarzach szkolnych, w 24 placówkach mimo posiadanych obiektów sportowych, uczniowie korzystają z infrastruktury poza placówką.
- Prowadzona ocena rozkładu zajęć lekcyjnych wykazała poprawę w stosunku do 2018 r. Zmniejszyła się o 3 placówki ilość szkół, w których prowadzone są zajęcia w systemie 2-zmianowym.
- Zarówno w 2018 r. jak i w 2019 r. podczas kontroli wypoczynku zimowego i letniego stwierdzono, że wszystkie placówki zapewniły odpowiednie warunki pobytu

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO ZA 2019 ROK**

dzieci i młodzieży, a uchybienia dotyczyły braku dokumentacji zdrowotnej wychowawców.

- W odniesieniu do 2018 r. zwiększyła się ilość placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.

12.02.2020
Młodszy Asystent
Higieny Dzieci i Młodzieży
Władysława Baryńska

**Oświata zdrowotna
i promocja zdrowia**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

1. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

W 2019r. przeprowadzono 76 wizytacji oceniających realizację programów edukacyjnych w placówkach oświatowo - wychowawczych (27 przedszkoli, 38 szkoły podstawowe, 11 szkoły ponadgimnazjalnych). W roku 2018 przeprowadzono 75 wizytacji. W przedszkolach i szkołach inicjowano, organizowano, koordynowano i nadzorowano działalność oświatowo-zdrowotną celem kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych w zakresie prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, profilaktyki HIV/AIDS, promocji zdrowego stylu życia. Działania informacyjno-edukacyjne o tematyce dotyczącej profilaktyki zdrowotnej prowadzono także w 25 placówkach ochrony zdrowia oraz za pośrednictwem 9 lokalnych mediów, porównywalnie do roku 2018.

2. Realizowane programy i działania

2.1. Profilaktyka palenia tytoniu

- Koordynowano programy edukacyjne dla dzieci: „*Czyste Powietrze Wokół Nas*”, realizowany na terenie przedszkoli, w roku szkolnym 2018/2019 program realizowało 11 placówek, 410 dzieci; program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „*Bieg po zdrowie*”, adresowany do uczniów IV klas szkół podstawowych, realizowany w 15 szkołach, wśród 1197 dzieci oraz ich rodziców.
- Koordynowano konkursy o zasięgu wojewódzkim: pt. „*Palić, nie palić – oto jest pytanie?*” dla uczniów kl. V szkół podstawowych, zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu komiksu oraz dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych na film pt. „*Tytoń od leku po truciznę*”
- Realizowano Projekt „*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń*” szkolenie dla 17 uczniów klas VII i VIII szkoły podstawowej (prezentacja multimedialna, warsztaty, ankietyzacja)
- Odbyły się obchody Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia, podczas których zorganizowano 2 stoiska informacyjno-edukacyjne w przychodni i PSSE (pomiar tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy użyciu smokerlyzera, dystrybucja ulotek, rozmowy indywidualne) oraz przekazano informację do mediów i na stronę internetową

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIĘSKIEGO W 2019 ROKU

- Do placówek oświatowych w powiecie oraz mediów przekazano „Informacje nt. potencjalnych zagrożeń związanych ze stosowaniem e-papierosów” przygotowaną przez GIS we współpracy z MEN oraz prezentację Głównego Inspektora Sanitarnego pt.: „E-papierosy. Nowe zagrożenie zdrowia publicznego” wygłoszoną podczas briefingu prasowego w dniu 25.11.2019r.

2.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Grupę docelową programu stanowi ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych w wieku prokreacyjnym, uczniów 10 szkół ponadgimnazjalnych oraz działania informacyjno-edukacyjne prowadzono w 25 placówkach ochrony zdrowia. Za pośrednictwem lokalnych mediów informowano o kampaniach społecznych, konferencjach, szkoleniach, adresach punktów wykonywania bezpłatnych i anonimowych testów w kierunku HIV. Działania informacyjno-edukacyjne realizowano także podczas takich wydarzeń jak: Światowy Dzień AIDS, Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS, Bezpieczne Walentynki oraz Europejski Tydzień Testowania.

Inne działania: projekt „*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV*”, realizacja projektu polegała na przeprowadzeniu szkolenia, zajęć warsztatowych oraz ankietyzacji wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych (21 uczniów); współpraca z III LO Gniezno przy organizacji powiatowego konkursu wiedzy o HIV/AIDS oraz koordynowanie konkursu o zasięgu wojewódzkim dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych na mem internetowy, spotkania informacyjno-edukacyjne wśród osadzonych w Zakładzie Karnym w Gębarzewie oraz młodzieży w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym nr 2 w Gnieźnie

2.3. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Program promujący zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej wśród uczniów klas V-VI szkół podstawowych i gimnazjów, realizowany jest metodą projektu, w ramach programu organizowany jest *Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia*. W roku szkolnym 2018/2019 program realizowano w 16 szkołach, wśród 2304 uczniów.

2.4. Program: „Mamo, Tato-co Wy na to?”

Realizowany roku szkolnym 2018/2019 (program wojewódzki) w 45 placówkach wśród 1001 dzieci. Pracownicy OZ brali udział w dwóch spotkaniach z dziećmi w przedszkolach nt. prawidłowego odżywiania (przygotowanie i przedstawienie

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIĘŻNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

prezentacji multimedialnej oraz warsztatów nt. Talerza Zdrowia i nowej Piramidy Żywienia) min. z okazji Europejskiego Dnia Zdrowego Jedzenia i Gotowania oraz międzyprzedszkolnym festiwalu piosenki o tematyce wiosennej i zdrowotnej (komisja konkursowa, nagrody).

2.5. Ogólnopolski „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

W ramach projektu w 9 szkołach ponadgimnazjalnych koordynowano program pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, w którym udział wzięło 463 osoby.

2.6. Zapobieganie chorobom nowotworowym

- **profilaktyki raka szyjki macicy** w 6-ciu szkołach ponadgimnazjalnych, wśród 407 uczniów kontynuowano realizację programu „Wybierz życie – pierwszy krok”, w ramach programu rozpropagowano konkurs „Szkoła wolna od używek” na projekt edukacyjny w szkołach ponadgimnazjalnych. Podczas wakacji letnich prowadzono także działania informacyjno-edukacyjne w ramach **profilaktyki raka skóry**, promując bezpieczne opalanie min. wśród uczestników kolonii i obozów oraz klientów solarium. Pracownik OZ brał udział w szkoleniu w Wielkopolskim Centrum Onkologii pt. „ABCDE-alfabet, który może uratować Ci życie” nt. profilaktyki nowotworów skóry, po którym podjęto działania w celu organizacji badania przesiewowego dot. raka skóry, badanie zostało przełożone na następny rok (z przyczyn niezależnych od PSSE). Dla pacjentów placówek ochrony zdrowia przekazano plakaty i ulotki o tematyce onkologicznej. Na stronę internetową przekazano informację GIS i Konsultanta Krajowego w dziedzinie zdrowia publicznego nt. bezpieczeństwa stosowania szczepionki przeciwko HPV.

2.7. Zapobieganie chorobom zakaźnym

Propagowano szczepienia ochronne min. w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień - organizacja punktu informacyjnego w PSSE (24-30.04), przekazanie informacji nt. Tygodnia i innych materiałów w wersji elektronicznej do przychodni, mediów, na stronie internetowej PSSE; organizacja szkolenia dla rodziców w przedszkolu przy współpracy z Sekcją Epidemiologii (udział 20 rodziców), rozpropagowano konkurs „Zaszczep się wiedzą o szczepieniach” dla nauczycieli na konspekt lekcji nt. szczepień (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe); do urzędów miast i gmin przekazano Stanowisko Głównego Inspektora Sanitarnego, Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji oraz Krajowego Konsultanta w dziedzinie epidemiologii

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

w sprawie stosowania szczepionek przeciwko HPV; realizowano projekt edukacyjny „Mały kleszcz - duży problem” podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży (9 szkoleń dla kadry pedagogicznej i uczestników wypoczynku – 340 osób), dla grzybiarzy (30 osób podczas Spotkania Integracyjnego XV Grzybobrania w Ośrodku Wypoczynkowym „Jutrzenka” w Gołąbkach, współpraca ze Stowarzyszeniem Młodych Wielkopolan, udział w szkoleniu w ramach projektu pracownika OZ i 4 osób zaproszonych przez PSSE (pielęgniarki środowiska szkolnego, pielęgniarki zatrudnione w NZOZ), informacja nt. zagrożeń związanych z kleszczami na str. internetowej; profilaktyka grypy – działania informacyjno-edukacyjne w szkołach i przedszkolach – (11-22.02.2019r.) w 23 placówkach wśród 1851 przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, nauczycieli; informacje nt. grypy i dostępnych materiałów nt. grypy w wersji elektronicznej, adresach strony internetowej, gdzie można pozyskać informacje nt. grypy i sytuacji epidemiologicznej przekazano do szkół ponadpodstawowych oraz do przychodni. a za pośrednictwem mediów i strony internetowej dla ogółu społeczeństwa, na stronę przekazano również informację nt. 28 lipca – Światowego Dnia Wirusowych Zapaleń Wątroby; rozpropagowano Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – przekazanie rekomendacji Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków dot. stosowania antybiotyków do szpitali, NZOZ, stomatologów, informacje nt. tygodnia przekazano do mediów i na stronę internetową (2 informacje).

2.8. Światowy Dzień Zdrowia.

Promowanie wśród społeczeństwa wiedzy nt. hasła 2019 r. - „Zdrowie dla wszystkich” i tematu przewodniego - powszechna opieka medyczna za pośrednictwem mediów i strony internetowej PSSE, informacje przekazano także do podmiotów leczniczych. W PSSE zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny, w którym wykonywano pomiary RR, zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu przy użyciu smokerlyzera oraz wagi ciała z określeniem wskaźnika BMI. Udostępniano ulotki min. nt. zagrożeń związanych z kleszczami czy szczepień ochronnych

2.9. Działania edukacyjno-informacyjne na temat niebezpieczeństw związanych ze stosowaniem dopalaczy.

Realizowano projekt edukacyjny „*Wiem, nie biorę- jestem bezpieczny*” we współpracy z policjantem – profilaktykiem społecznym KP Policji (prezentacja, ankietyzacja), odbyły się 4 szkolenia dla 73 uczniów z 2 szkół podstawowych i 1 ponadpodstawowej,

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

w ramach tej współpracy pracownik OZ brał udział w inauguracji kampanii edukacyjno-profilaktycznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji pt. „Nowe narkotyki zabijają”, w której udział wzięło 137 uczniów szkoły podstawowej. Pracownik OZ brał udział w konferencji dot. dopalaczy organizowanej przez PSSE i SP w Gnieźnie. Temat zagrożeń związanych z dopalaczami był poruszany podczas pogadanek organizowanych w czasie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, przekazywano dostępne materiały informacyjno-edukacyjne, w tym list GIS i KGP skierowany dla rodziców i opiekunów nt. zjawiska przemocy oraz używania środków psychoaktywnych. Informacje nt. konferencji, kampanii „Nowe narkotyki zabijają”, konkursie „Szkoła wolna od używek” i raport GIS – „Nowe narkotyki w Polsce 2017-2018” zamieszczono na stronie internetowej PSSE.

2.10. Działania informacyjno-edukacyjne podczas wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży

Działania te podjęto we współpracy z pracownikami Higieny Dzieci, przygotowanie pakietów informacyjno – edukacyjnych podczas:

- ferii zimowych (8 placówek i 367 uczestników, zalecenia i wytyczne GIS nt. bezpieczeństwa podczas ferii zimowych zamieszczono także na stronie internetowej) oraz
- dla 44 placówek, ok. 1987 uczestników wypoczynku letniego nt. zagadnień dotyczących bezpiecznego wypoczynku, profilaktyki palenia tytoniu, używania środków zastępczych (w tym list GIS i KGP nt. zagrożeń związanych z dopalaczami), zapobieganie zakażeniom HIV/AIDS, aktywności fizycznej i racjonalnego odżywiania oraz kampanii „Jasne jak słońce”, materiały dotyczące kampanii dystrybuowano do placówek oświatowych i miejsc wypoczynku letniego oraz przekazano na stronę internetową PSSE, pracownicy OZ przygotowali i przeprowadzili 9 spotkań z uczestnikami wypoczynku letniego, na stronie internetowej PSSE zamieszczono informacje z GIS nt. bezpiecznych wakacji oraz nt. upałów, PPIS w Gnieźnie objął patronatem i ufundował nagrody, a pracownik OZ uczestniczył w pracach komisji konkursowej konkursu plastycznego „Bezpieczne wakacje” organizowanego przez Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Gnieźnie, zwycięska praca w konkursie – plakat była przekazywana do miejsc wypoczynku.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

2.11 Współpraca z lokalnymi mediami

Przekazywano informacje dotyczące zagadnień związanych ze zdrowiem publicznym redakcjom lokalnych mediów. Informacje zamieszczane są na stronie internetowej i facebooku PSSE.

3. Podsumowanie działalności Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia realizuje swoje zadania zgodnie z zamierzeniami, aktualną sytuacją epidemiologiczną, potrzebami i problemami zdrowotnymi społeczności lokalnej. Działania prowadzone są w ramach programów edukacyjnych realizowanych w gł. w placówkach oświatowych, (podobnie jak w 2018 r.) W 2019 r zwiększono ilość działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących szczepień ochronnych profilaktyki grypy chorób odkleszczowych i raka skóry. Zwracano również uwagę na problem zagrożeń związanych ze stosowaniem e – papierosów, szczególnie wśród młodzieży, a także kontynuowano współpracę z Policją w zakresie niebezpieczeństwa stosowania dopalaczy. Zwiększyła się także ilość informacji na stronie internetowej PSSSE w Gnieźnie, założono profil społeczny Facebook.

Asystent
E. Skapade

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO ZA 2019 ROK

Spis wykresów

Wykres 1	
Liczba nadzorowanych w 2019 r. zakładów żywności i żywienia w powiecie gnieźnieńskim.....	9
Wykres 2	
Liczba przypadków odry w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	32
Wykres 3	
Liczba przypadków różyczki w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	33
Wykres 4	
Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe.....	34
Wykres 5	
Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	37
Wykres 6	
Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2018-2019 z podziałem na grupy wiekowe.....	37
Wykres 7	
Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	38
Wykres 8	
Liczba osób mających kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę i poddanych szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliznie w latach 2015-2019.....	39
Wykres 9	
Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	41
Wykres 10	
Liczba osób uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2018-2019.....	41
Wykres 11	
Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.	58
Wykres 12	
Liczba zakładów pracy na terenie powiatu gnieźnieńskiego objętych nadzorem w 2019 r. w zależności od zatrudnienia.....	82
Wykres 13	
Nakazy wydane w 2019 r (ogółem liczba 262).....	83
Wykres 14	
Liczba osób pracujących w przekroczeniach Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS) i Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia.....	84
Wykres 15	
Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2019	86
Wykres 16	
Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2007-2019.....	87
Wykres 17	
Porównanie zaopatrzenia mebli w certyfikaty w placówkach oświatowych w latach 2016-2019.....	93
Wykres 18	
Porównanie zaopatrzenia mebli w certyfikaty w placówkach oświatowych w latach 2016-2019.....	95

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNEŹNIEŃSKIEGO W 2019 ROKU

Spis tabel

Tabela 1	
Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia w latach 2016 – 2019.....	11
Tabela 2	
Jakość zdrowotna środków spożywczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w latach 2016-2019.....	19
Tabela 3	
Odsetek kwestionowanych próbek na przestrzeni lat 2016-2019 na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....	20
Tabela 4	
Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2019 r.....	22
Tabela 5	
Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg. wieku chorych w powiecie gnieźnieńskim za 2019 r.....	35
Tabela 6	
Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015 -2019.....	39
Tabela 7 Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2015-2019.....	40
Tabela 8	
Działania podjęte w 2019 r. w celu egzekwowania obowiązku szczepień.....	42
Tabela 9	
Ilość niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2018-2019 wg chorób przeciwko, którym wykonano szczepienie.....	43
Tabela 10	
Ilość niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2018-2019 z podziałem na rodzaje odnotowanych NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły.....	43
Tabela 11	
Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.....	48
Tabela 12	
Stan zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego.....	50
Tabela 13	
Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.	59
Tabela 14	
Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2019 r.....	73
Tabela 15	
Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2019 r.....	91